

Paula Massó García

Ús del verb *estranyar* en el Corpus textual informatitzat de la llengua catalana (1832-2020)

UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI

Treball de fi de grau
Dirigit pel Dr. Carles Royo i Bieto
Grau en Llengua i Literatura Catalanes
Curs 2023-2024
Tarragona, juny de 2024

Carles Royo Bieto, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili, com a director del treball de grau del curs 2023-24 «Ús del verb *estranyar* en el Corpus textual informatitzat de la llengua catalana (1832-2020)», de Paula Massó García, dona el vistiplau perquè es dipositi i passi a l'avaluació.

Tarragona, 17 de juny de 2024

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	5
1.1. Els verbs psicològics.....	5
1.2. Canvis en la normativa de 2016	17
1.3. Entrades lèxiques en els diccionaris.....	18
2. HIPÒTESIS INICIALS, OBJECTIUS I METODOLOGIA	23
2.1. Hipòtesis inicials	23
2.2. Objectius	23
2.3. Metodologia	24
3. RESULTATS	28
4. ANÀLISI DELS RESULTATS	34
5. CONCLUSIONS	37
6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	39
7. ANNEX	42

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Els verbs psicològics

La GIEC (§ 21.5) anomena verbs psicològics o d'afecció psíquica els verbs que expressen estats psicològics (estats mentals, emocions o sentiments) o bé un canvi d'estat psicològic. Citant Royo (2017b), «aquests verbs presenten una semàntica que s'acostuma a anomenar emotiva o afectiva, i que se sol relacionar amb la presència d'un argument oracional amb paper temàtic d'experimentador». Belletti i Rizzi (1987) caracteritzen l'experimentador com «l'entitat animada que experimenta l'estat psicològic».

Segons Belletti i Rizzi (1987), en l'italià els verbs psicològics tenen una xarxa temàtica compartida, l'experimentador i el tema. Aparentment, aquesta xarxa pot semblar arbitrària en la seva projecció en les diverses configuracions sintàctiques, que divideixen aquests verbs en tres classes:

- 1) Tipus I: verbs transitius amb un subjecte experimentador i un objecte tema
- 2) Tipus II: verbs transitius amb un acusatiu experimentador i un subjecte tema
- 3) Tipus III: verbs intransitius amb un datiu experimentador i un subjecte tema

Aquesta classificació no és únicament de l'italià; segons Belletti i Rizzi, la presenten moltes altres llengües. Rosselló (2008: 1921), per al català, també els separa en aquests tres grups, que anomena, respectivament, la classe A, la classe B i la classe C. Per a l'anglès, Pesetsky (1995) només distingeix els dos primers grups de la classificació de Belletti i Rizzi perquè, a més dels del tipus I, que anomena SubjExp, engloba els predicats tipus II i tipus III dins un sol grup que presenta un objecte experimentador o verbs ObjExp.

Royo (2017b) repren la terminologia de Pesetsky (1995), que distingeix entre SubjExp i ObjExp, i fa una subdivisió del segon grup en AcExp (objecte experimentador amb acusatiu) i DatExp (objecte experimentador amb datiu). Per tant, per a Royo, els tres grups, coincidents amb els de Belletti i Rizzi (1987), queden etiquetats de la manera següent:

- (1) a. SubjExp: L'Enric estima la Maria.
b. AcExp: Els nens commouen l'Enric.
c. DatExp: A l'Enric li agrada la xocolata.

(Royo 2017b: 34, 44 i 56)

La diferència més important entre els tres grups, segons Rosselló (2008), és que només els verbs de la classe B són causatius i els de la classe A i C són estatius. Per tant, només els de la classe B poden fer l'alternança causativa. L'alternança causativa afecta el subjecte oracional i repercuteix tant en la valència superficial com en la transitivitat del verb. Rosselló diu que, generalment, les llengües romàniques recorren a la morfologia per a fer l'alternança; en el cas del català, s'usa el clític *es/se* per a l'alternant intransitiu, que rep diversos noms: ergatiu, anticausatiu o incoatiu. Aquesta alternança s'il·lustra a (2): d'una banda, tenim l'alternant causatiu (2a) i, de l'altra, l'alternant ergatiu (2b).

- (2) a. La contaminació ennegreix les façanes
b. Les façanes s'ennegreixen

(Rosselló 2008: 1911)

La particularitat semàntica dels verbs que poden fer l'alternança causativa és que són verbs causatius, com ja he dit, i també que denoten assoliments. «És l'assoliment (un esdeveniment necessàriament tèlic, a diferència de les activitats) el que té primacia en l'alternant intransitiu; l'alternant transitiu, però, ha d'expressar obertament la causa externa de l'esdeveniment» (Rosselló 2008: 1911-1912). Vist això, ja podem ser més específics i dir que els verbs psicològics de la classe A i C denoten estats mentals,¹ però els de la classe B manifesten processos mentals (cf. Rosselló 2008: 1922).

Rosselló (2008: 1923) explica les principals diferències entre les classes A, B i C, i afirma el següent: al contrari del que passa amb els de la classe B, que tenen una naturalesa causativa, el caràcter estatiu de les classes A i C impossibilita que puguin resultar naturals les construccions en imperatiu (3) o la construcció progressiva de gerundi (4):

¹ Tot i això, autors com Hale i Keyser (2002), Gelderen (2014) i Royo (2017b: 34-41) defensen que els verbs de la classe A poden tenir un ús agentiu a més de l'estatiu.

- (3) a. ??¡Tem el càstig!
 b. Molesta'l al mínim possible
 c. *¡Repugna'm!

(Rosselló 2008: 1923 (51))

- (4) a. *En Joan està apreciant la vida
 b. Aquesta situació m'està amargant
 c. *Que pensis això m'està dolent

(Rosselló 2008: 1923 (52))

Rosselló (2008: 1925), citant Belletti i Rizzi (1987), explica el següent:

La seva explicació [de Belletti i Rizzi (1987)] passa per atribuir als verbs de tipus B i C una estructura inicial inacusativa en què els dos arguments del verb, l'experimentador i el tema, serien inicialment interns al SV, complements, en definitiva. Això comporta que en tots dos casos el subjecte hagi de ser derivat, a la manera del subjecte d'una passiva. Per als de tipus C, l'assumpció que l'estructura és inacusativa rep suport del fet que en italià aquests verbs es conjuguin amb el verb *essere*; per als de tipus B, però, força a reconsiderar el cas acusatiu que assignen com un acusatiu inherent (un «cas acusatiu fals») i no estructural (el veritable cas acusatiu); no s'explica tampoc que es conjuguin amb l'auxiliar *avere*.

En contra de Belletti i Rizzi (1987), autors com Bouchard (1995) i Pesetsky (1995) rebutgen la naturalesa inacusativa dels verbs de la classe B. En canvi, Royo (2021: 40- 45) mostra la descomposició lèxica d'aquests predicats segons la capacitat de construir-se com a causatius amb experimentador acusatiu (5a) o com a estatius amb experimentador datiu (5b). En el primer cas, admeten una construcció resultativa, d'estat resultant d'un canvi previ (6a), i en el segon cas, no (6b).

- (5) a. Els nens molesten la Maria [Els nens = X / molesten = V / la Maria = Y]
 1. Els nens molesten (causen o fan molèstia). [causa] X Verb
 2. La Maria es molesta (esdevé molesta). [procés o canvi] Y es Verb
 3. La Maria {està / queda} molesta. [estat resultant] Y està Vpp

- b. A la Maria li molesten els nens. [Els nens = X / molesten = V / a la Maria = Y]
1. Els nens molesten (són molestos / *causen molèstia). [**causa*] X Verb
 2. *La Maria es molesta (esdevé molesta). [**procés o canvi*] *Y es Verb
 3. *La Maria {està / queda} molesta. [**estat resultant*] *Y està Vpp
- (Royo 2021: 43 i 44 (19))

- (6) a. La Maria està molesta; Molesta, la Maria mira els nens amb rancúnia; La Maria mira els nens molesta; La Maria ha quedat molesta.
- b. *La Maria està molesta; *Molesta, la Maria mira els nens amb rancúnia; *La Maria mira els nens molesta; *La Maria ha quedat molesta.
- (Royo 2021: 44 (20))

Royo (2021: 40-45) facilita diverses proves que ajuden a resoldre l'ambigüitat d'aquests verbs i decidir si en cada cas l'oració es pot construir amb acusatiu o, hipotèticament, amb datiu. A continuació es recullen algunes d'aquestes proves.

A l'oració (7a) el verb regeix acusatiu en una oració esdevenimental de causació externa amb canvi d'estat i ordre neutre SVO, i a (7b) el verb regeix datiu en una oració estativa d'ordre neutre OVS i duplicació de clític. A (7a) hi ha una lectura específica o referencial del SD els nens (uns nens concrets); en canvi, a (7b) hi ha una lectura genèrica o de classe (els nens en general) (Royo 2021: 40 i 41).

- (7) a. Els nens molesten la Maria. → Els nens la molesten.
- b. A la Maria li molesten els nens. → Li molesten els nens.
- (Royo 2021: 40 (9))

Una altra prova que facilita Royo (2021: 41) és que l'oració de (7a) pot tenir —almenys aparentment— un alternant pronominal intransitiu: *La Maria es molesta*; però no és possible aquesta alternança amb l'oració de (7b): **La Maria es molesta*. També afirma que l'oració de (7a) pot rebre una interpretació inespecífica o arbitrària amb un subjecte nul plural, que indica que és un agent (8a) (cf. Pesetsky 1995: 38-42), cosa que a l'oració de (7b) no es compleix (8b). Aquesta agentivitat es mostra per l'acceptabilitat o no,

respectivament, de la construcció en imperatiu (9) (cf. Cabré i Mateu 1998; Rosselló 2008).

- (8) a. *pro*_{arb} Molesten la Maria → Algú (algun nen) molesta la Maria.
b. *A la Maria li *pro*_{arb} molesten → *A la Maria algú (algun nen) li molesta.
(Royo 2021: 42 (11))

- (9) a. Nens, molesteu-la! ((a) la Maria).
b. *Nens, molesteu-li! (a la Maria).
(Royo 2021: 42 (12))

A més, mantenint la semàntica causativa i l'estativa, respectivament, en cadascuna de les dues oracions, només la primera passa el *tough-construction* test (10) (cf. Kailuweit 2005: 118, citat per Royo 2021: 41).

- (10) a. La Maria és fàcil de molestar. [*semàntica causativa de canvi d'estat*]
b. *La Maria és fàcil de molestar. [*semàntica estativa*]
(Royo 2021: 42 (13))

Les últimes dues proves de Royo (2021: 44) que afegiré al meu treball són les següents:

«La definició possible del verb en la primera oració és la corresponent a una construcció transitiva de causació externa amb canvi d'estat (11a), i en la segona oració la corresponent a una oració estativa (11b). A més, el verb amb acusatiu permet una paràfrasi causativa (12a) (cf. Solà 2009: §54.1), cosa que no permet el verb amb datiu (12b).»

- (11) a. verb causatiu + substantiu psicològic → {*causar / produir / provocar*} + *molèstia*
→ *Els nens causen molèstia a la Maria.*
b. verb estatiu + adjectiu psicològic → {*ser / resultar*} + *molest* → *A la Maria li són molestos els nens.*
(Royo 2021: 44 (22))

- (12) a. Els nens molesten la Maria = Els nens fan que la Maria {es molesti / esdevingui molesta}

b. A la Maria li molesten els nens ≠ *Els nens fan que la {Maria es molesti / esdevingui molesta}

(Royo 2021: 44 (23))

Segons Ginebra (2015: 147), «durant el segle xx es va produir un canvi rectiu parcial, perquè alguns verbs de la classe B van passar a funcionar en català també com a verbs de la classe C». Per exemple: *el molesta* i *li molesta*.

Ginebra (2015: 147) assenyala que arran d'aquest fet va sorgir el dubte si aquest canvi es devia a una neologia lèxica o a l'adquisició d'un nou alternant verbal. Aparentment sembla que el significat lèxic és el mateix en totes dues construccions i que, per tant, seria un nou alternant del verb. Cabré i Mateu (1998) indiquen que es tracta d'una neologia sintàctica, un canvi sintàctic que no s'ha desenvolupat de manera uniforme a tot el domini lingüístic català i que alguns dialectes el tenen més arrelat que d'altres. Afirmen que les diferències d'ús que es poden observar en aquests verbs són degudes a «un procés històric de canvi semàntic i sintàctic». Aquest procés és el que provoca que verbs com *sorprendre*, *preocupar* o *estranyar* tinguin la construcció acusativa i la construcció dativa. Segons Cabré i Mateu (1998: 77), la sintaxi i la semàntica de les dues construccions són diferents encara que el predicat sigui el mateix. Aplicant l'anàlisi de Goldberg (1995) en aquestes dues construccions, afirmen que el significat del verb o *verbal meaning* és el mateix, però que el significat de la construcció o *constructional meaning* és diferent. És així perquè «la construcció acusativa està associada amb un significat determinat, que inclou un component de causativitat, un component de transició o moviment més un component de relació estàtica, i la construcció dativa està associada amb un altre significat, que inclou un component d'estativitat» (Cabré i Mateu 1998: 77-78).

Per a comprovar que un verb com *sorprendre* pot funcionar amb la sintaxi de les construccions acusatives d'AcExp, com *alegrar*, i la d'algunes construccions datives amb DatExp, com *agradar*, recullen el contrast entre les oracions de (13) i les oracions de (14).

- (13) a. Les teves paraules la van sorprendre.
b. Les teves paraules la van alegrar.

(Cabré i Mateu 1998: 78 (19))

- (14) a. A la Maria li sorprèn que la joventut d'avui fumi tant.
b. A la Maria no li agrada que la joventut d'avui fumi tant.

(Cabré i Mateu 1998: 78 (21))

Així doncs, queda exemplificat que els verbs com *sorprendre* poden funcionar bé tant amb l'estructura semàntica de (15a-b) com amb la de (15c-d), on Cabré i Mateu desenvolupen l'estructura dels exemples anteriors.

- (15) a. Les teves paraules van sorprendre la Maria = Les teves paraules CAUSAR la Maria ESDEVENIR EN sorpresa (i.e., sorpresa).
b. Les teves paraules van alegrar la Maria = Les teves paraules CAUSAR la Maria ESDEVENIR EN alegria (i.e., alegre).
c. A la Maria li sorprèn que la joventut d'avui fumi tant = Que la joventut d'avui fumi tant ÉSSER una sorpresa per a la Maria (i.e., sorprendent (per) a la Maria).
d. A la Maria li van agradar les teves paraules = Les teves paraules ÉSSER del grat de la Maria (i.e., grates (per) a la Maria).

(Cabré i Mateu 1998: 79 (23))

Seguint la proposta de Ginebra (2015), es pot aplicar el terme *neologisme sintàctic* a aquest fenomen, seguint la caracterització que en fa l'autor:

[...] Utilitzar l'expressió *neologisme sintàctic* per referir-nos als canvis de règim de les unitats verbals que no són concomitants amb canvis semàntics, ja que en aquest darrer supòsit hem de parlar de neologisme semàntic i no es poden vincular amb cap altre procediment neològic. En aquest sentit, un neologisme sintàctic no és un neologisme lèxic, una paraula nova, com sí que ho són els neologismes semàntics, els neologismes formats per conversió, els neologismes formats per prefixació, etc. No és un neologisme lèxic, però s'hi relaciona molt estretament, i per tant resulta recomanable no deixar-lo de banda en els estudis neològics. [...]
La neologia sintàctica, doncs, reclassifica verbs, però no crea (de moment) verbs

nous: fa passar un verb de la classe sintàctica *a* (amb unes alternances definides) a la classe sintàctica *b* (amb unes altres alternances, també definides). La neologia sintàctica també opera fent adquirir a un verb una alternança que no el col·loca en cap de les classes establertes. (Ginebra 2015: 154 i 155)

Ginebra identifica neologia sintàctica amb el canvi de règim de verbs que eren del tipus AcExp i ara permeten la construcció amb DatExp, però en cap cas es produeix un canvi de significat del verb, sinó un canvi en el significat de l'estructura verbal. Ho anomena neologia, encara que no hi hagi cap canvi de significat, perquè es tracta d'un canvi sintàctic recent, que mai s'havia contemplat.

Segons Mestres *et al.* (2019: 763), alguns dels verbs que plantegen dubtes sobre si el seu règim és datiu o acusatiu són *alegrar, amoïnar, complaure, disgustar, estranyar, fascinar, fastiguejar, indignar, meravellar, neguitejar* i *satisfer* (tots ells transitius). Donen tres possibles factors que expliquen aquesta vacil·lació, dels quals només els dos primers són útils per a aquest treball dedicat al verb *estranyar*, perquè el tercer es refereix a dos verbs concrets que no estem estudiant.

- a) Analogia d'estructura amb verbs intransitius del mateix camp semàntic (*agradar, coure, doldre, importar, incumbir, plaure, remordir, repugnar* i *xocar*).

A la Maria li repugna haver de fer aquest paperet.

Mestres *et al.* afirmen que aquesta analogia és més estreta pel fet que normalment quan el CD és desplaçat a l'esquerra el parlant l'introdueix amb la preposició *a*.

- b) La pressió de la pronominalització en espanyol dels complements d'aquests mateixos verbs. En espanyol, la majoria d'aquests verbs pronominalitzen amb *le* o *les*, sigui complement directe o complement indirecte.

A Antonio le afecta mucho que le griten.

Força catalanoparlants tendeixen a identificar el pronom *le/les* amb *li/els* (datiu), i *lo/los* amb *el/els* (acusatiu). Per tant, per calc sintàctic molts catalans usen *li* amb *afectar* i altres verbs.

- c) En el cas dels verbs començats amb *i*, *impressionar* i *incomodar*, a més, tant *el* com *la* s'apostrofen en els usos col·loquials.

**A ella l'impressiona molt l'alçada.*

A ell l'incomoden molt les situacions desconegudes.

Rosselló (2008: 1926) està parcialment d'acord amb el que diuen Cabre i Mateu (1998). Està d'acord que l'alternança entre l'acusatiu i el datiu no és arbitrària ni suposa que a la gramàtica dels parlants hi hagi dos verbs *molestar*, per exemple. El punt en què divergeix és que Rosselló afirma que hi ha dos factors que fan que hi hagi alternança: un de lèxic i un altre de contextual. El factor contextual, que és el que també defensen Cabre i Mateu (1998), tracta la compatibilitat de certes situacions amb una conceptualització lingüística estativa o esdevenimental (causativa, en particular). Llavors, quan el context és compatible amb un verb estatiu, un verb de la classe B pot construir-se com els de la classe C. Per exemple:

- (16) a. Li molesta que parlis així.
b. Li sorprèn que no hagi vingut abans.

(Rosselló 2008: 1926)

Al primer factor, el lèxic, però, no hi coincideixen. Rosselló afirma el següent:

D'acord amb el nostre plantejament, el factor lèxic és el responsable que l'alternança la presentin els de la classe B, en comportar-se com els de la classe C, i no a l'inrevés. I és que, des del punt de vista del significat lèxic, els de la classe B tenen un component d'estativitat que els legitima per construir-se com els de la C, mentre que els de la C, en tenir com a únic component l'estativitat, no poden construir-se directament (sense la mediació de cap mecanisme morfosintàctic)

com a acusatiu, ja que estarien mancats dels components de causa i procés que són inherents a la causació. (Rosselló 2008: 1927)²

D'aquesta manera Rosselló mostra certa distància amb els plantejaments anteriors, perquè segons l'autora, el significat estructural és compartit entre els verbs de la classe B i C, i això fa que els primers es puguin construir com els segons, però no permet que passi a l'inrevés. Els verbs del grup C no poden construir-se com els del grup B, perquè tenen com a element únic estructural l'estativitat, i sense la causativitat i la transició dels del grup B no poden construir-se com ells. Rosselló també assenyala que «aquest plantejament és diferent de tots aquells que consideren que hi ha una sèrie de verbs lèxicament ambigus que, segons que denotin un estat o un esdeveniment (causat externament), es construeixen, respectivament amb datiu o acusatiu» (Rosselló 2008: 1927).

Cal afegir, però, que Royo (2017a) afirma haver trobat publicacions i parlants que utilitzen verbs DatExp en oracions considerades no normatives amb acusatiu i en un context agentiu. Per tant, creu que existeix la possibilitat que els verbs del tipus III es construeixin amb acusatiu, encara que la normativa no ho contempli. Es pot veure en els següents exemples que cita Royo (2017a: 69-70) subratllant l'experimentador:

- (17) a. Elles van rebre el noi amb gran alegria i totes es desfeien per agradar-lo.
(Garriga 1984: 80-82)
- b. [...] el turista és allò més infidel que hi ha. Se sol dir que el cuides, el mimes, t'esforces per agradar-lo, per comportar-lo i, malgrat tot, se'n va amb un altre, t'abandona. (Corts Valencianes 2005: 2.882)
- c. Ràpidament va veure la manera de ser d'Herodes; tot el que deia i feia era per plaure'li esdevingué un dels seus amics principals. (Flavi 2011: 182)

² Royo (2021: 44, nota 19) està en desacord amb el que diu Rosselló (2008: 1927) perquè el component d'estativitat no és el mateix en totes dues construccions. A l'oració *Els nens molesten*, interpretable com 'els nens són molestos' (5b1) és un estat característic d'una propietat dels nens, de l'estímul de l'experiència psicològica; en canvi, a (5a3) —*La Maria {està / queda} molesta*— és un estat resultant d'un canvi d'estat previ i es refereix a l'experimentador, a la Maria.

d. [...] el Molt Honorable va passar a corre-cuita a actuar més simpàtic i pagès per plaure la Catalunya agrària. (Dedéu 2013: 27)

(exemples recollits per Royo 2017a: 69-70 (6))

Royo (2017a: 70) exposa que, encara que hi hagi parlants que no acceptin aquestes construccions com a naturals, el fet que s'utilitzin indica que no es fan del tot estranyes a determinats parlants i aquest és un fenomen que necessita una explicació. Considera que es podria trobar un canvi de règim acusatiu/datiu del verb DatExp *agradar* segons si el context és agentiu o no, com a l'exemple següent:

(18) Hi havia alguna cosa en la lliure Hepburn que no agradava al públic. I ella, en principi, no estava disposada a canviar per agradar-lo. (Museu del Cinema de Girona 2008: 5)

(exemple recollit per Royo 2017a: 70 (7a))

Royo (2021: 39) planteja dos mecanismes que ajuden a diferenciar totes dues interpretacions, encara que a vegades no es facin evidents en tots els exemples d'ús: l'aspecte verbal i l'ordre de mots dins l'oració. D'una banda, l'aspecte verbal perfectiu facilita la interpretació causativa (19a) i l'aspecte verbal imperfectiu facilita la interpretació estativa (19b); de l'altra, l'ordre oracional neutre subjecte-verb-objecte (SVO) facilita la interpretació causativa (19a) i l'ordre neutre oracional objecte-verb-subjecte (OVS), l'estativa (19b).

(19) a. Les teves paraules la van *sorprendre*, *preocupar*, *molestar* molt.

b. Li *soprèn*, *preocupa*, *molesta* que la joventut d'avui fumi tant.

(Cabré i Mateu 1998: 77 (3), citat per Royo (2021: 39))

Abans de fer referència a les gramàtiques i als diccionaris, cal relacionar tot el que he dit fins ara amb el verb *estranyar*, que és l'objecte d'estudi d'aquest treball. Seguint Royo (2017b), per una banda, com hem vist, *estranyar* 'ser estrany' comparteix estructura amb el verb *agradar* 'ser agradable' i *doldre* tant en l'accepció 'ser dolorós' com en l'accepció 'saber greu, recar'. Però tot i així, podem establir unes diferències que fan que *estranyar* no sigui exactament com el verb *agradar* ni com *doldre* 'saber greu, recar',

però sí com *doldre* ‘ser dolorós’. Com *estranyar*, *doldre* ‘ser dolorós’ té una estructura igual que la de *agradar*, però permet fer una alternança que *agradar* no permet, amb l’alternant ergatiu pronominal inherent *doldre’s* ‘esdevenir dolgut/da’, que *estranyar* també té (20a). Aquest alternant *estranyar-se* ‘esdevenir estranyat/da’ és el que permet que *estranyar*, com *doldre* ‘ser dolorós’, pugui fer la construcció resultativa (20b).³

(20) a. La Maria s’ha estranyat/dolgut/*agradat/*dolgut ‘recat’

b. La Maria ha quedat estranyada/dolguda/*agradada/*dolguda ‘recada’

Per tant, el verb *estranyar* s’assembla més al verb *doldre* ‘ser dolorós’ que no pas a *agradar*, perquè tot i tenir la mateixa estructura quan es construeixen amb un experimentador datiu, *estranyar* permet l’estat resultant i *agradar* no, gràcies a un alternant ergatiu pronominal inherent que *agradar* no posseeix.

Tot i que es poden fer per al verb *estranyar* algunes de les proves esmentades en aquest apartat —**Estranya-la*; **La Maria és fàcil d’estranyar*—, per a un conjunt ampli de proves a favor del règim datiu del verb, vegeu Royo 2017b (287-300).

A més de les aportacions que han fet els lingüistes, hem de saber què en diu la gramàtica. Com apuntaven fa anys Cabré i Mateu (1998: 67) —tenint en compte que actualment hi ha hagut alguns canvis normatius i disposem de nous documents normatius—, davant dels dubtes l’usuari només pot consultar el DIEC2 i, de vegades, la informació que ofereix a través de la definició lexicogràfica o a través dels exemples no coincideix amb el coneixement que tenen els parlants sobre l’ús de la llengua. En molts casos, però, la gramàtica normativa no ha fet referència explícita a certs problemes que tenen un pes important en una sintaxi descriptiva (cf. Cabré i Mateu 1998: 69). El problema arriba quan l’absència d’una determinada informació, que coneix el parlant, s’interpreta com una incorrecció perquè no apareix al diccionari. Llavors el parlant parla de forma forçada,

³ Vegeu Royo (2017b: 235-250). Molts parlants no utilitzen habitualment l’alternant ergatiu pronominal inherent del verb *doldre* en l’accepció ‘ser dolorós’, però és possible trobar-ne exemples d’ús: *Avui aquella terra es dol i plora pel flagell d’una guerra com tantes vegades a la història s’ha dolgut i ha plorat* (<https://elmati.cat/santa-llucia-i-el-pessebre/> [consulta: 13 de juny de 2024]). Royo etiqueta els verbs *estranyar* ‘ser estrany’ i *doldre* ‘ser dolorós’ com a Dat(>Ac)Exp, a diferència de l’etiqueta DatExp de *agradar* ‘ser agradable’ i *doldre* ‘saber greu, recar’.

no com ho faria ell genuïnament, sinó com diu el diccionari. A vegades, però, la falta d'informació s'interpreta com un buit i el parlant segueix utilitzant la paraula tranquil·lament, perquè forma part del seu coneixement gramatical i semàntic. Malauradament, la majoria de casos no és així, sinó que s'interpreta com a una incorrecció i no és estrany, perquè la introducció del DIEC2 no permet una altra interpretació: «aquest diccionari és el que estableix la forma i el significat de les paraules reconegudes com a pròpies i generals de la llengua catalana.»⁴

Vegem, doncs, més concretament què diuen el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2) i la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC) sobre la construcció sintàctica amb datiu dels verbs del tipus II.

1.2. Canvis en la normativa de 2016

La GIEC és la gramàtica oficial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), que va heretar la voluntat de Pompeu Fabra d'establir una norma gramatical per al català. Es va publicar l'any 2016 i és la gramàtica que prenem de referència, actualment. Uns mesos més tard, l'abril de 2017, es va actualitzar el *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC2) en línia, d'acord amb les noves aportacions de la GIEC.

Royo (2021: 38) assenyala que la normativa catalana de l'IEC anterior a la GIEC no havia validat, en la majoria dels casos, la construcció sintàctica amb datiu dels verbs AcExp, però que, recentment, la GIEC (2016) i els canvis introduïts al DIEC2 (2017) han acceptat el règim datiu —juntament amb el règim tradicional acusatiu— en alguns predicats concrets, com: *encantar*, *estranyar*, *molestar* i *preocupar*. Royo matisa i diu que l'únic verb que l'IEC van acceptar amb règim datiu — juntament amb el tradicional acusatiu— abans de l'actualització del 2016 és el verb *interessar*, l'any 2007. Tot i així, havent revisat aquest aspecte, la informació que faciliten la GIEC i el DIEC2 actualitzat sobre el fenomen de canvi de grup que pateixen alguns verbs resta incompleta. Una particularitat del verb *estranyar* respecte dels altres tres verbs amb el nou règim datiu opcional acceptat per la

⁴ DIEC2, p. XXII, 5.

normativa (*encantar, molestar, preocupar*) és que l'actualització del DIEC2 de 2017 va admetre el nou règim datiu opcional de *estranyar* sense que la GIEC n'hagués fet esment (cf. Royo 2021: 38, nota 10).

Vegem, doncs, quina és l'entrada lexicogràfica que presenta el DIEC2 per al verb *estranyar* en la seva accepció psicològica:⁵

- (21) a. **2 1 v. tr.** [LC] Causar estranyesa (a algú). *Això l'ha estranyat molt.*
b. **2 2 v. intr. pron.** [LC] Sentir estranyesa. *Ell s'estranya que no hagi vingut més aviat.*
c. **2 3 v. intr.** [LC] Causar estranyesa a algú. *Això li ha estranyat molt.*

(DIEC2: s. v. **estranyar**)

Com es pot veure, l'IEC inclou les tres opcions: l'opció transitiva (21a), la intransitiva pronominal (21b) i la intransitiva (21c). Al primer exemple, *Això l'ha estranyat molt*, l'experimentador és un acusatiu, objecte directe; en canvi, al tercer exemple, *Això li ha estranyat molt*, l'experimentador és un datiu, objecte indirecte. Per tant, el DIEC2 permet una total opcionalitat, no diferencia l'ús amb datiu de l'ús amb acusatiu i fins i tot ha posat el mateix exemple i amb el mateix ordre oracional per a la primera entrada que per a la tercera. És a dir, considera que hi ha alternança sense canvi semàntic.

1.3. Entrades lèxiques en els diccionaris

Ara introduiré les diferents entrades lèxiques d'altres diccionaris sobre el verb *estranyar*, en les accepcions psicològiques, per a poder comparar-ho amb la normativa i veure si hi estan d'acord o no. D'una banda, faig referència a les entrades del *Diccionari normatiu valencià* (DNV) per a comprovar si l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) diu el mateix que l'IEC. De l'altra, he escollit altres diccionaris per veure quins règims accepten. Els diccionaris són els següents: *el Gran diccionari de la llengua catalana* (GDLC), *el*

⁵ Només recullo les accepcions dels diccionaris amb una semàntica psicològica del verb *estranyar* amb un objecte experimentador. Per tant, ometo les accepcions relacionades amb la semàntica 'allunyar o distanciar d'un lloc'. Tampoc tindrè en compte accepcions amb un subjecte experimentador, com la del DCVB 'trobar estrany' o del DNV 'trobar estranya (alguna cosa) perquè és nova o per la falta de costum'.

Diccionari català valencià balear (DCVB), el Gran diccionari 62 de la llengua catalana (GD62), el Diccionari d'ús dels verbs catalans (DUVC) i el Diccionari essencial de la llengua catalana (DEIEC).

Aquestes són les definicions que ofereix el DNV:

estranyar

(22) a. **1. v. intr.** Causar estranyesa. *Això li ha estranyat molt.*

b. **2. v. pron.** Sentir estranyesa. *M'estranya que no t'agrada el suc de taronja.*

(DNV: s. v. **estranyar** [consulta 15/5/24])

El DNV ho deixa ben clar, només inclou el datiu, sense permetre l'opcionalitat amb l'acusatiu, i també accepta l'ús pronominal del verb. El DNV es distancia del DIEC2 perquè, com ja hem vist, el darrer encara accepta l'ús acusatiu. Per tant, el DNV considera obsolet l'ús del verb amb CD. En canvi, ambdós diccionaris estan d'acord a acceptar l'ús pronominal, i per a mostrar el règim datiu usen el mateix exemple: *Això li ha estranyat molt*. Quant a l'ús pronominal, aquest diccionari no dona un bon exemple d'aquest ús, a l'exemple *m'estranya* no és un verb pronominal.

Aquestes són les definicions que ofereix el DCVB:

(23) a. **2.** Causar estranyesa; cast. *extrañar*. Y axò t'estranya? li respongué, Ignor. 71. *M'estranya que l'aucell no fugís espantat*, Salvà Poes. 5.

b. **3. refl.** Sentir estranyesa; cast. *extrañarse*. *S'estranyen de veure algun foraster*, Massó Croq. 39.

(DCVB: s. v. **estranyar v. tr.**)

El DCVB no accepta el règim datiu del verb, perquè a l'entrada lèxica de la paraula ja hi posa «verb transitiu» (*v. tr.*). Per tant, només accepta l'ús del verb amb règim acusatiu (2) o l'ús pronominal (3). De qualsevol manera, però, els exemples que facilita a la segona acceptió (23a) són ambigus. Utilitza el pronom personal àton de primera persona del singular *me*, «m'estranya», i el de segona persona del singular *te*, «t'estranya», que en català s'utilitzen tant en datiu com en acusatiu.

Aquestes són les definicions que ofereix el GDLC:

(24) a. 2. *intransitiu* Causar estranyesa. *A les noies, els estranya aquest comentari. Això m'ha estranyat molt.*

b. 3. *pronominal* Sentir estranyesa.

(GDLC: s. v. **estranyar** [consultat 15/5/2024])

El GDLC només accepta l'ús intransitiu del verb psicològic, com podem veure a les accepcions 2 i 3. L'accepció de (24b) no ofereix gaire informació, perquè únicament diu que es pot fer un ús pronominal del verb, però no dona cap exemple. La de (24a), en canvi, deixa clar que el règim que accepta és el datiu, perquè diu que és «intransitiu» i el primer exemple és inequívoc.

El DUVC ofereix informació sobre el règim dels verbs i ho acompanya de nombrosos exemples que en faciliten la comprensió. Ginebra i Montserrat, els autors, anomenen *expansió* el complement o complements del verb i els posen entre parèntesis si són opcionals o entre claudàtors si són obligatoris.

Aquestes són les definicions que ofereix el DUVC:

(25) a. 1. **estranyar [(a) algú]** <una cosa>. Causar estranyesa o resultar estrany. *No m'estranyaria gens que fos així. Al Xavi l'estranya molt que l'Emma no hagi dit res (o bé li estranya molt que l'Emma no hagi dit res).*

b. 2. **estranyar-se (d'una cosa)** o bé (**de + oració d'infinitiu**) o bé (**que + oració**) Sentir estranyesa o sorpresa. *Ens hem estranyat quan ho ha dit. No t'estranyis de l'actitud que mostrarà. S'ha estranyat de veure'm amb la feina feta. S'estranyarà que ja hagi acabat.*

(DUVC: s. v. **estranyar**)

El DUVC permet una opcionalitat plena entre el règim datiu i el règim acusatiu en un complement obligatori (25a); però també recull l'ús pronominal del verb (25b), amb la recció opcional d'un sintagma preposicional referit a cosa «**estranyar-se d'una cosa**» o les estructures «**estranyar-se de + oració d'infinitiu**» o «**estranyar-se que + oració**». Com diu Royo (2017b: 289) la definició del DUVC en la mateixa accepció d'aquest verb és

‘causar estranyesa o resultar estrany’, alhora amb un verb causatiu de canvi d’estat (*causar*) i un d’estatiu (*resultar*).

Aquestes són les definicions que ofereix el GD62:

(26) a. *v intr* Causar estranyesa. *Li estranya que no hagi vingut.*

b. **estranyar-se** *v pron* Sentir estranyesa. *D’ell ja no m’estranya res.*

(GD62: s. v. **estranyar**)

El GD62 accepta únicament el règim datiu (26a) i l’ús pronominal del verb (26b). En aquest cas, aquest diccionari sí que dona un exemple clar i entenedor de l’ús del verb amb datiu, perquè el pronom feble de tercera persona *li* només el pot utilitzar el datiu. Per tant, podríem dir que el GD62 coincideix amb el DNV i el GDLC i només accepta el règim datiu. A més, també accepta l’ús pronominal, igual que tota la resta de diccionaris. Aquest diccionari, com el DNV, no dona un bon exemple de l’ús pronominal d’aquest verb. Potser caldria fer-ne una revisió i trobar un exemple que sigui clarament pronominal. El fet que el GD62, el DNV i el GDLC no acceptin el règim acusatiu els allunya del diccionari normatiu català (DIEC2) i del DUVC, que accepten els dos règims.

Aquestes són les definicions que ofereix el DEIEC:

(27) a. **1.1 tr.** [LC] [Un fet, una circumstància, una cosa] causar estranyesa a [algú]. *El capteniment dels presos ha estranyat molt els funcionaris.*

b. **1.2 intr.** [LC] [El subjecte sol anar posposat al verb i el complement indirecte, anteposat; quan se segueix aquest ordre, el complement indirecte apareix sempre expressat mitjançant el pronom de datiu, encara que sigui duplicant el complement que representa.] [Un fet, una circumstància, una cosa] causar estranyesa [a algú]. *Això li ha estranyat molt a la meva sòcia.*

c. **1.3 intr. pron.** [LC] Sentir estranyesa [d’un fet, d’una circumstància, d’una cosa]. [...] *Ell s’estranya que no hagi vingut més aviat.*

(DEIEC: s. v. **estranyar** [consultat 16/5/24])

El DEIEC accepta ambdós règims: l’acusatiu (27a) i el datiu (27b), però també l’ús pronominal (27c). Coincideix amb el diccionari normatiu català; tant a la definició com

als exemples que dona s'hi assembla molt. El que cal destacar d'aquest diccionari és que afegeix informació sobre l'ordre oracional a l'accepció intransitiva del verb i això és molt útil per a entendre el comportament d'aquest verb quan regeix datiu. Potser caldria revisar l'exemple de l'accepció intransitiva perquè detalla molt bé l'ordre oracional en què acostuma a aparèixer el datiu, però després dona un exemple que no segueix aquest ordre. Estaria bé poder-hi trobar un exemple del que explica per entendre-ho millor i evitar confusions. Més endavant veurem més desenvolupat aquest punt sobre l'ordre oracional, perquè és un factor que afavoreix l'aparició del datiu.

Un cop analitzades les entrades dels diversos diccionaris seleccionats, podem compararlos i extreure'n conclusions. Primer de tot, cal tenir en compte que, excepte el DCVB, els diccionaris en línia com el DIEC2, el DNV, el GDLC i el DEIEC disposen d'actualització constant de les entrades i poden millorar i evolucionar a mesura que la llengua i la normativa avancen. Els diccionaris en paper com el DUVC i el GD62 (i el DCVB, que es pot consultar en línia però no s'actualitza) no poden fer revisions anuals. Podem concloure que els diccionaris que permeten tant l'ús acusatiu com el datiu i el pronominal són el DIEC2, el DUVC i el DEIEC. Per contra, la resta de diccionaris, a part d'acceptar l'ús pronominal, es decanten únicament per un dels usos: o pel datiu o per l'acusatiu. El GD62, el GDLC i el DNV accepten l'ús amb datiu i el DCVB l'ús amb acusatiu. Com diu Royo (2019: 290), una posició tan significativa dels diccionaris a favor del règim datiu de *estranyar* —tot i ser conscients de ser un ús no normatiu abans del 2016 i contradir el DIEC2 abans del 2017— és una dada de molt de pes, també avalada per diversos lingüistes i per la intuïció dels parlants, als quals sovint es fa estrany sentir aquest verb usat amb règim acusatiu.

2. HIPÒTESIS INICIALS, OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.1. Hipòtesis inicials

L'anàlisi de les entrades lexicogràfiques del verb *estranyar* als diferents diccionaris que s'han analitzat a l'apartat anterior, ens permet saber quins canvis s'han fet amb l'actualització de la normativa del 2016 (GIEC), que es van incorporar al DIEC2 i al DEIEC. També hem pogut analitzar quines són les preferències de diversos diccionaris no normatius i el normatiu valencià, pel que fa al règim del verb *estranyar*.

Quant a la normativa d'abans del 2016, l'IEC no havia acceptat el règim datiu del verb, però, com hem pogut veure, sí que ho havien fet alguns dels altres diccionaris. Per tant, la hipòtesi principal és la següent: abans de la nova normativa del 2016 l'ús real del verb —l'ús que en feien els parlants— era tant en acusatiu com en datiu. Tot i que el DIEC2 no acceptés el règim en datiu, el GD62, de l'any 2000, només acceptava i accepta l'ús amb règim datiu. El DIEC2 no va acceptar el règim datiu fins al 2017, però amb la possibilitat d'utilitzar l'acusatiu també.

La segona hipòtesi, com diu Royo (2017), és que l'ordre oracional facilita l'aparició d'un règim verbal o un altre. Amb l'ordre oracional SVO (subjecte-verb-objecte) trobem sobretot l'ús amb acusatiu i amb l'ordre OVS (objecte-verb-subjecte) trobem sobretot l'ús amb datiu.

2.2. Objectius

Per a demostrar i comprovar les hipòtesis del punt anterior, es plantegen un objectiu general i altres objectius més específics. Per una banda, l'objectiu general és veure quins són els règims d'aquest verb entre els anys 1832 i el 2020 als textos escrits en català, que recull el Corpus textual informatitzat de la llengua catalana (CTILC). D'aquesta manera podrem veure quin és l'ús real del verb en un àmbit més formal com és el de la publicació de textos escrits, perquè passa per un procés de correcció, i podrem confirmar si el verb

estranyar regeix datiu, com diu Royo (2017b). Si abans del 2017 hi trobem el datiu com a règim predominant, voldrà dir que es considerava genuí i que la gent l'utilitzava amb normalitat encara que el DIEC2 no l'acceptés encara.

Per altra banda, hi ha diversos objectius més específics relacionats amb les hipòtesis de l'apartat anterior. Un d'ells és veure quin és el comportament del verb segons l'ordre oracional en què es trobi per a comprovar si l'ordre neutre oracional subjecte-verb-subjecte (SVO) facilita la interpretació causativa i l'ordre neutre oracional objecte-verb-subjecte (OVS), l'estativa (cf. Royo 2021). L'ordre oracional no determina el règim però facilita que trobem acusatiu amb l'ordre oracional SVO i datiu amb l'ordre oracional OVS. L'altre objectiu específic, que també està relacionat amb el de detectar el règim real del verb, és veure si el tipus de text, literari o no literari, influeix en els resultats.

2.3. Metodologia

A continuació justificarem l'elecció del corpus i la metodologia que m'ha servit per a poder treballar i donar resposta als objectius que ens hem plantejat. Vam decidir que utilitzaríem el Corpus Informatitzat de la llengua catalana (CTILC), un corpus que inclou els textos escrits en llengua catalana des del 1832 fins al 2020, que són tant d'obres literàries com no literàries; entre altres paràmetres, el CTILC també dona informació geogràfica de cada text. El CTILC és un projecte de l'IEC, que es va iniciar el 1985 i actualment disposa de 113.918.249 entrades. Aquests textos són molt útils per als objectius que es plantegen en aquest treball, perquè reflecteixen un registre prou controlat com per a haver passat, en molts casos, per un procés de correcció. Com hem comentat abans, la normativa de l'IEC fins a l'any 2016 no va acceptar el règim datiu del verb; per tant, podrem veure si aquest règim va sobreviure als correctors abans d'aquesta data.

En els exemples del corpus que tindrem en compte no inclourem els casos següents: que es faci un ús absolut del verb (que no hi hagi experimentador), que l'experimentador sigui el subjecte i que s'utilitzin quantificadors pronominals referits a persones, perquè

admeten la preposició *a* opcional amb l'acusatiu.⁶ Aquestes construccions no són gaire útils per a aquest treball, perquè no reflecteixen el règim del verb de manera clara o perquè l'experimentador és un subjecte. Només ens interessen aquelles oracions en què es pot determinar categòricament que l'ús és o bé amb acusatiu o bé amb datiu.

Per tant, el treball es durà a terme a partir d'aquest corpus: oracions que continguin un subjecte, cosa estranyada o estímul de l'experiència psicològica, i un objecte experimentador (CD o CI). Per evitar el sincretisme d'uns quants pronoms (*em, et, ens, us, els*), l'experimentador haurà d'estar representat per un sintagma ple o un clític de tercera persona del singular o de tercera persona del plural femenina. D'aquesta manera podrem saber si el complement es tracta d'un datiu o d'un acusatiu. Els pronoms que s'inclouran són: *el, la, l'* o *les* per al CD i *li* per al CI —també si hi apareix la combinació pronominal de datiu no normativa *els hi*—. Les tematitzacions també s'inclouran al corpus de la cerca, perquè el pronom de represa que deixa aquesta construcció ens serveix per analitzar l'ús del verb. Finalment, inclourem les oracions interrogatives que porten clític, les oracions relatives i les oracions amb el subjecte sobreentès, perquè serviran per a veure quin règim té el verb, però no s'han considerat per a analitzar quin és l'ordre oracional.

Un cop descrits els detalls que es tenen en compte a l'hora de fer el recull del corpus, cal recordar que s'analitzaran les entrades que el CTILC proporciona avui, perquè aquest recurs està disponible en línia i es pot anar completant a mesura que s'hi vagi treballant. El buidatge del corpus serà recollit i introduït a un full Excel que tindrà les divisions següents: *forma*, on hi haurà la forma verbal amb clític o sense; *règim*, on s'especificarà si s'usa l'acusatiu o el datiu; *any*, on s'especificarà l'any del text segons uns codis que explicarem més endavant; *varietat*, on apareixerà el dialecte del text; *tipus*, on distingirem els textos literaris dels no literaris; *ordre oracional*, on s'indicarà quin ordre segueix, i *entrada*, on trobarem el fragment de text en què es troba el verb. Quan no hi hagi experimentador i només hi hagi el clític, la posició del subjecte determinarà si l'ordre oracional és SVO o OVS. Pel que fa als codis que s'utilitzen, quan haguem de fer

⁶ Vegeu la GIEC: § 19.3.2.2. «El complement directe amb un quantificador pronominal»

referència a l'any de publicació del text farem servir els següents, que han rebut un número de codi diferent cada vint anys:

(1) anys entre 1832-1853	(6) anys entre 1934-1953
(2) anys entre 1854-1873	(7) anys entre 1954-1973
(3) anys entre 1874-1893	(8) anys entre 1974-1993
(4) anys entre 1894-1913	(9) anys entre 1994-2013
(5) anys entre 1914-1933	(10) anys entre 2014-2020

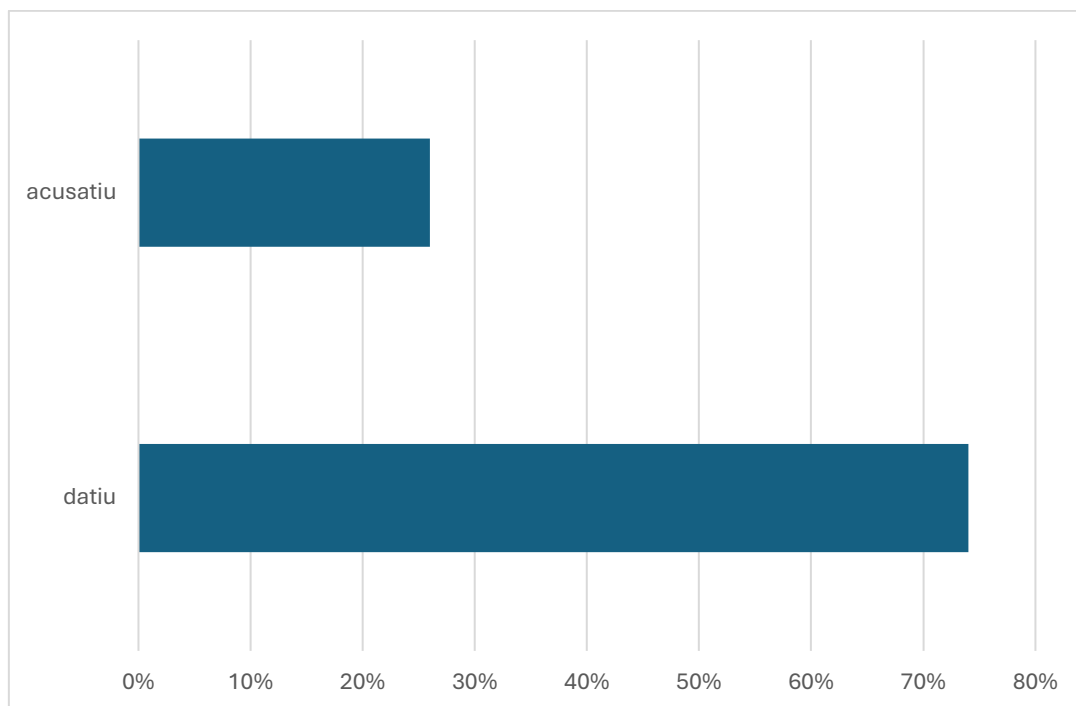
Els tipus de text els diferenciem entre literaris (LIT) i no literaris (NLIT). L'ordre oracional pot ser OVS (objecte-verb-subjecte), VClíticS (verb-clític-subjecte), VOS (verb-objecte-subjecte), SClíticV (subjecte-clític-verb) o SVO (subjecte-verb-objecte). Quant als dos primers, el VClíticS és un subtipus d'OVS quan la forma verbal obliga a col·locar el clític darrere del verb (imperatiu, infinitiu, gerundi). I pel que fa als dos últims, podríem dir que el SClíticV seria un subtipus de l'SVO, perquè la posició del clític normalment és davant del verb, però internament seria una estructura de SVO. Els hem volgut separar i hem anomenat SClíticV als exemples tipus *Això l'/li estranya* i SVO quan l'exemple és transparent, del tipus *Això estranya (a) la Maria*.

No farem una anàlisi dels resultats en relació amb la procedència dialectal dels textos, perquè el CTILC, al seu apartat de «Dades numèriques», mostra la procedència dialectal dels textos que recull i més de 80 milions són del subdialecte central. Recull més de 10 milions de textos en valencià, més de 8 milions del subdialecte balear, gairebé 8 milions del dialecte nord-occidental, més d'un milió del dialecte septentrional i gairebé cent cinquanta mil en alguerès. Si decidíssim fer una anàlisi comparativa entre els dialectes, quedarien en desavantatge tots els dialectes que no siguin català central per la diferència de nombre de textos recollits. Per tant, hem recollit al document d'Excel la procedència dialectal dels textos per si en un futur pot servir, però no ho tindrem en compte en aquest treball.

Totes les dades que hem recollit sobre el verb *estranyar* es poden consultar a l'annex del treball. A continuació presentarem els resultats i tot seguit farem l'anàlisi dels resultats per a comprovar les hipòtesis inicials i concloure el treball.

3. RESULTATS

A continuació mostrarem els resultats que s'han obtingut a partir de l'estudi del corpus recollit, que en total han estat 127 entrades entre els anys 1832 i 2020.

Gràfic 1. Ocurrences amb acusatiu o amb datiu del verb *estranyar*

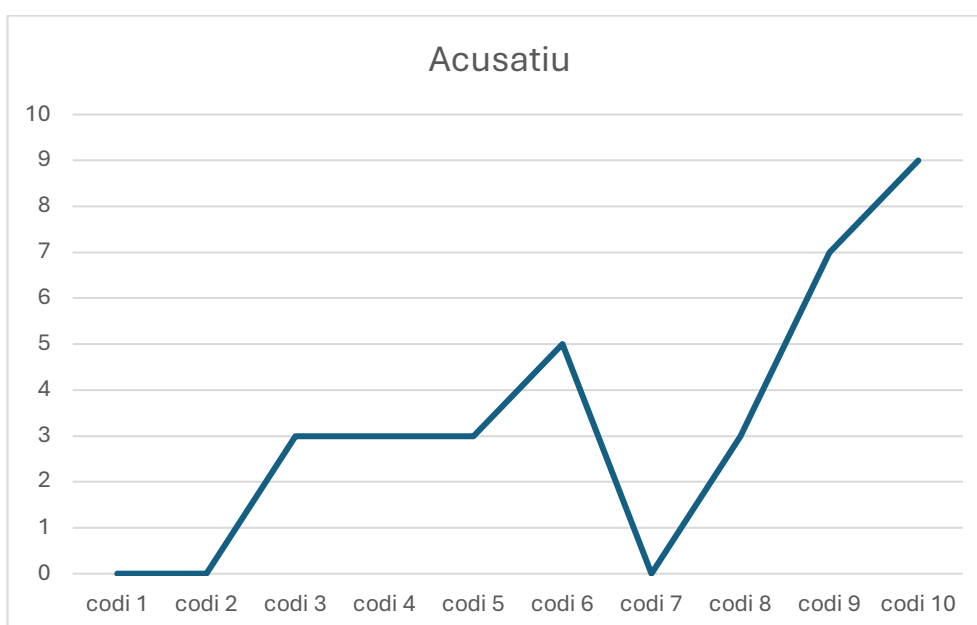
Com podem veure al gràfic 1, l'ús del datiu, amb un 74%, predomina sobre el de l'acusatiu, amb un 26%. L'experimentador datiu el trobem present a 94/127 ocurrences i l'acusatiu a 33/127 ocurrences.

Si tenim en compte els anys en què s'han trobat aquestes dades, podem veure'n l'ús amb una perspectiva diacrònica. Per a interpretar els gràfics cal saber que els números de l'eix vertical són el nombre d'ocurrences amb experimentador acusatiu o datiu, segons correspongui, i les etiquetes de l'eix horitzontal són els codis dels períodes d'anys a què m'he referit a l'apartat §2.3.

Abans d'analitzar el gràfic cal tenir en compte que a mesura que avancen els anys, com és lògic, hi ha més textos recollits i pugen els resultats, però el que és més important en

aquest gràfic és veure la comparació entre l'ús del datiu i l'ús de l'acusatiu amb relació als anys.

Per una banda, al gràfic 2, que mostra les dades extretes sobre l'acusatiu, hi podem veure una absència total fins al període d'anys comprés entre 1874 i 1893 (codi 3). Des de 1874 fins al 1953 (codis 3, 4, 5 i 6) hi trobem entre tres i cinc ocurrències per cada codi, però entre 1954-1973 (codi 7) hi ha una gran davallada i no en trobem cap. Els anys compresos entre 1974 i 2020 (codis 8, 9 i 10) augmenten progressivament, però no hi trobem més de nou concurrències per cada codi.

Gràfic 2. Ús de l'acusatiu respecte als anys

Alguns exemples amb acusatiu experimentador són els següents:

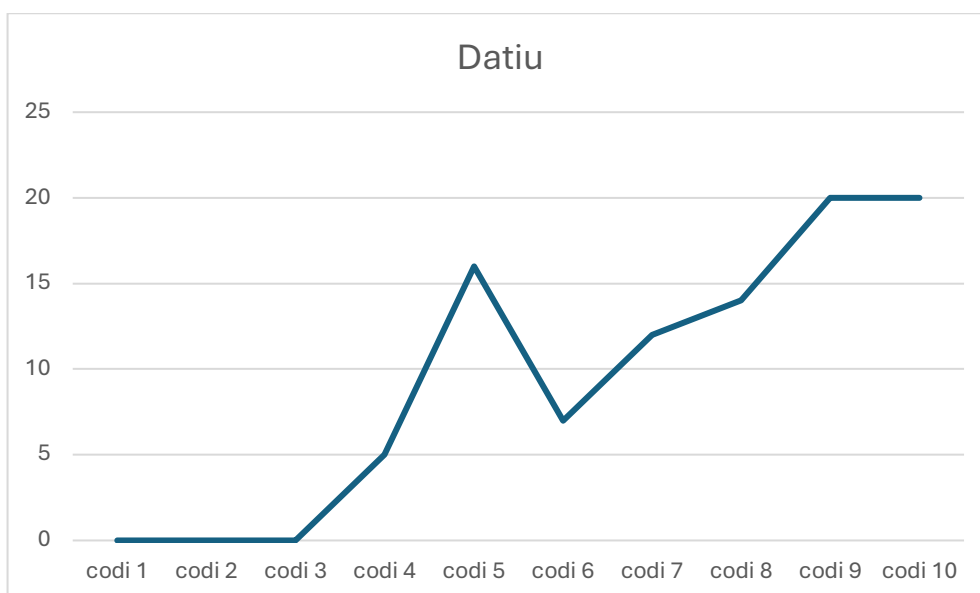
- a) «Y patian de debó quan á voltas al devant de la Julita pera no sorpéndrela ó **estranyarla** s'estavan de parlar ó reunirse, com instintivament se n'hi anavan.» (codi 3)⁷
- b) «L'endemà de retorn, va **estranyar-lo** el poc pes de l'olla.» (codi 6)⁸

⁷ És interessant comprovar en aquest exemple que, a més de la possible influència de la coordinació amb un altre verb psicològic que regeix acusatiu (*sorpéndrela*), l'acusatiu pot presentar-se en un context agentiu en verbs que habitualment regeixen datiu (*pera estranyarla*): vegeu Royo (2017a) per al verb *agradar* i les dades de (17)-(18).

⁸ En contra del que esperàvem, i a diferència de (c), aquí l'ordre és OVS (VClíticS) i el règim és acusatiu.

- c) «El fenomen no **estranya** l'entès en geologia ni el simpatitzant en la matèria: és el conglomerat en estat pur, modelat per la força de les aigües mil·lenàries.» (codi 10)

Per altra banda, al gràfic 3, que mostra l'ús de l'experimentador datiu, hi podem veure una absència total fins al període d'anys comprés entre 1894-1913 (codi 4), en què hi ha cinc ocurrencies. Entre els anys 1914-1933 (codi 5) augmenta significativament el nombre de datius i durant els següents 20 anys (codi 6) hi ha una petita davallada, però després augmenta progressivament (codis 7 i 8) fins a arribar a un total de vint ocurrencies per codi (codis 9 i 10).

Gràfic 3. Ús del datiu respecte als anys

Per tant, si comparem els resultats, podem veure com ressalta la diferència entre els dos règims i com el datiu arriba fins i tot a ser més del doble respecte de l'ús de l'acusatiu.

Alguns exemples amb datiu experimentador són els següents:

- a) «Aquesta paradoxa no **estranyava** molt a la societat mallorquina, perquè en realitat hi ha a Mallorca més sang jueva de la que es podria creure pels deu o dotze llinatges que aquí es tenen per tals.» (codi 5)⁹

⁹ En contra del que esperàvem, aquí l'ordre és SVO i el règim és un datiu.

- b) «El fet **li estranyà** i el preocupà en gran manera, car no tenia notícia de cap canvi d'arrendadors.» (codi 7)¹⁰
- c) «Ja gairebé ningú nega el canvi climàtic però, a la vista d'aquestes xifres, a qui **li pot estranyar** que estigui passant?» (codi 10)¹¹

El fet que als codis 1 i 2 no hi hagi ús ni d'experimentador acusatiu ni d'experimentador datiu és pel fet que durant aquells anys hi ha molt poques ocurrències recollides al CTILC i la majoria recullen un ús pronominal o un subjecte experimentador, que en aquest treball no s'han tingut en compte, com he explicat a l'apartat §2.3.

Quant a l'ordre oracional, s'han recollit 27 oracions amb acusatiu experimentador i 74 oracions amb datiu experimentador.¹² Ara bé, el que ens interessa és comprovar si es compleix la hipòtesi de Royo (2021), que defensa que l'ordre neutre oracional subjecte-verb-subjecte (SVO) facilita —sense determinar-la absolutament— la interpretació causativa i l'ordre neutre oracional objecte-verb-subjecte (OVS), l'estativa. Vegem la taula 1:

Ordre oracional	Acusatiu	Datiu
OVS	48% (13/27)	80% (59/74)
SVO	26% (7/27)	9,5% (7/74)
SCLíticV	18% (5/27)	9,5% (7/74)
VCLíticS	4% (1/27)	1% (1/74)

¹⁰ En contra del que esperàvem, l'ordre és SVO (SCLíticV) i el règim és datiu.

¹¹ Com que és una oració interrogativa, que altera l'ordre oracional, aquí no es poden fer valoracions relacionades amb l'ordre oracional.

¹² No hi he tingut en compte els 26 exemples que falten de les 127 ocurrències, perquè es corresponen a oracions de relatiu, oracions interrogatives o oracions de subjecte sobreentès.

VOS	4% (1/27)	0% (0/74)
------------	--------------	--------------

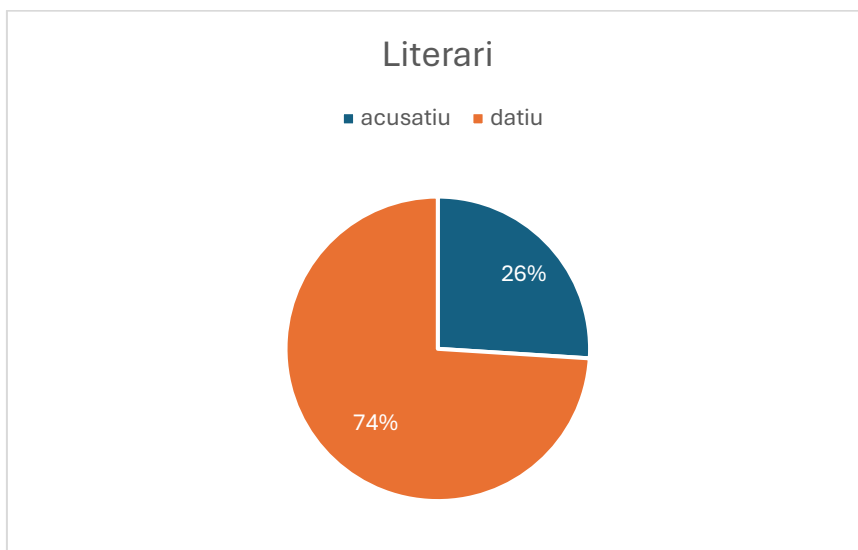
Taula 1. Resultats del verb *estranyar* pel que fa a l'ordre oracional

Com es pot comprovar a la taula 1, la tendència és que l'ordre oracional OVS vagi relacionada amb la presència del datiu experimentador amb un 80% dels casos enfront de l'acusatiu, que el trobem al 48% dels casos. En canvi, l'ordre oracional SVO i SClíticV (que forma part de l'SVO, com s'ha explicat al §2.3) afavoreixen la presència de l'acusatiu experimentador amb un 26% (SVO) i 18% (SClíticV) dels casos enfront del datiu, que el trobem al 9,5% (SVO) i 9,5% (SClíticV) dels casos. No comentem la influència de l'ordre oracional VClíticS i VOS perquè els considerem marginals amb els resultats que hem obtingut.

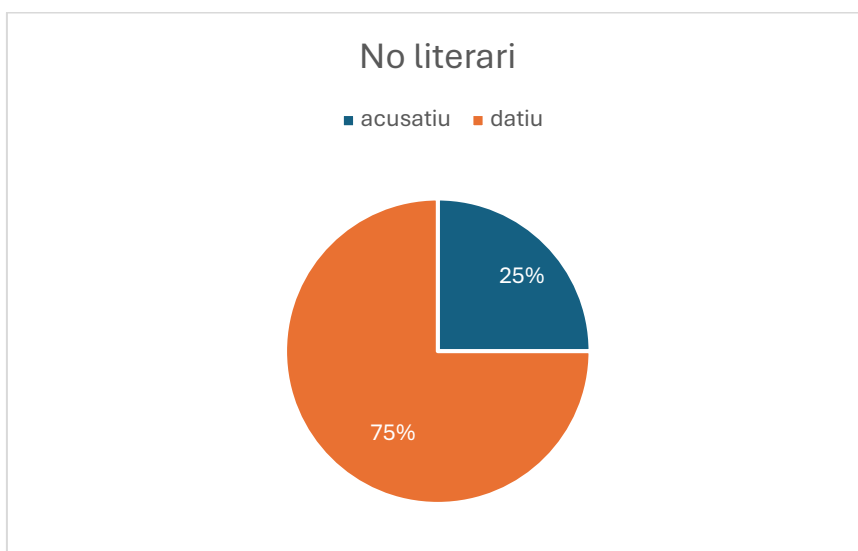
Per tant, l'ús majoritari es correspon amb un experimentador acusatiu amb l'ordre SVO i SClíticV i un experimentador datiu amb l'ordre OVS. Tot seguit se'n mostren alguns exemples:

- a) **SVO — acusatiu:** «Una altra cosa que havia estranyat molt la gent era que havia convertit l'era de cal Peric en un jardí ple de flors diverses.» (codi 8)
- b) **SClíticV — acusatiu:** «Ni tan sols havia rebut una carta i això l'estranyava.» (codi 9)
- c) **OVS — datiu:** «Admet que al principi li estranyà que aquell campió abandonés les competicions d'una nit per l'altra, però ben aviat el va substituir per altres rivals d'entitat: el Xangai, el Berlín, el Pequín.» (codi 10)

Quant a la naturalesa dels textos, les taules següents estableixen una relació de freqüència entre el règim acusatiu i datiu i el tipus de text, literari o no literari.

Gràfic 4. Quina tendència segueix el verb als textos literaris

Gràfic 5. Quina tendència segueix el verb als textos no literaris

S'han recollit un total de 103 oracions de textos literaris, 27 de les quals són amb acusatiu i les 76 restants són amb datiu. D'oracions recollides a partir de textos no literaris en tenim 24, 6 de les quals són amb acusatiu i 18 amb datiu.

Els resultats recollits en aquest apartat s'analitzen a continuació.

4. ANÀLISI DELS RESULTATS

El fet que certs verbs del tipus AcExp presentin la possibilitat de fer el transvasament al tipus DatExp —cf. §1.1, l'estudi de l'apartat §1.2 i el recull de les entrades lexicogràfiques dels tres diccionaris normatius (DIEC2, DEIEC i DNV) i dels altres quatre diccionaris no normatius (GDLC, DCVB, GD62 i DUVC)— ha fet possible plantejar unes hipòtesis inicials i diversos objectius, un de més general i d'altres de més específics. A continuació es valoren els resultats per a comprovar si s'han complert les hipòtesis plantejades i si s'han assolit els objectius que s'han presentat.

La hipòtesi inicial, relacionada amb l'objectiu general del treball, era la següent: abans de la nova normativa del 2016 l'ús real del verb —l'ús que en feien els parlants— era tant en acusatiu com en datiu. L'actualització del DIEC2 segons la nova normativa de la GIEC accepta els dos règims i permet una opcionalitat absoluta per a decidir quin règim escollir, i no diferencia cap tret sintàctic o semàntic entre les dues construccions: cf. (21a) i (21c). Aquesta lliure elecció també és present al DUVC (cf. (25a)) i al DEIEC, però aquest últim afegeix una matisació sobre l'ordre oracional a l'accepció intransitiva del verb, que els altres dos diccionaris anteriors no donen (cf. (27b)). El DCVB només accepta el règim acusatiu, però, com hem vist a l'apartat §1.3, al ser un diccionari en paper —i digitalitzat segons d'edició impresa—, no té la possibilitat de fer millores i actualitzacions del seu contingut. En canvi, el DNV, el GD62 i el GDLC es decanten per l'ús datiu únicament i no accepten l'acusatiu. Royo (2017b: 287-300) defensa que el verb *estranyar* 'ser estrany' i el verb *doldre* en l'accepció 'ser dolorós' es comporten de manera similar i tots dos regeixen datiu. A més, segons Royo (2019: 290), una posició tan significativa dels diccionaris a favor del règim datiu de *estranyar* —tot i ser conscients de ser un ús no normatiu abans del 2016 i contradir el DIEC2 en aquell moment— és una dada de molt de pes, també avalada per diversos lingüistes i per la intuïció dels parlants, als quals sovint es fa estrany sentir aquest verb usat amb règim acusatiu. Per tant, s'ha comprovat que s'utilitzaven tots dos règims, però que el règim d'ús majoritari del verb és el datiu.¹³

¹³ A més, cal tenir en compte la possible intervenció de correctors lingüístics en textos força controlats des del punt de vista normatiu, que ha pogut influir en els casos recollits en què es presenta un acusatiu.

Aquesta afirmació és possible gràcies a la informació que ens facilita el gràfic 1, que representa l'ús del datiu i de l'acusatiu i mostra clarament com despunta l'ús del datiu, present a un 74% de les ocurrències, enfront de l'acusatiu, present en un 26%. Els gràfics 2 i 3 també ens permeten extreure conclusions sobre la cronologia i l'ús de l'acusatiu o el datiu.

Per una banda, si analitzem el gràfic 2, que mostra les dades cronològiques sobre l'acusatiu, podem concloure que l'ús de l'acusatiu va ser el primer a utilitzar-se i es va mantenir uns anys —fins a meitat del segle xx— amb poques ocurrències, però a partir de la segona meitat del segle xx pateix una gran davallada, que anys després recupera però amb poca força.

Per una altra banda, si analitzem el gràfic 3, que mostra les dades cronològiques sobre el datiu, podem dir que és un ús inexistent fins a finals del segle xix i principis del xx. Això corrobora el que diu Ginebra (2015: 147): «durant el segle xx es va produir un canvi rectiu parcial, perquè alguns verbs de la classe B van passar a funcionar en català també com a verbs de la classe C» (cf. l'apartat §1.1). A partir de la primera dècada del segle xx l'ús del datiu augmenta significativament i arriba a ser més del doble dels resultats de l'acusatiu.

La segona hipòtesi, relacionada amb el primer objectiu específic del treball, era comprovar si l'ordre oracional influeix en el règim del verb, com apunta Royo (2021): l'ordre neutre oracional subjecte-verb-subjecte (SVO) facilita la interpretació causativa i l'ordre neutre oracional objecte-verb-subjecte (OVS), l'estativa. Gràcies a la taula 1, s'ha pogut comprovar que la tendència del verb quan apareix en l'ordre oracional SVO o SClíticV és de construir-se amb acusatiu i quan apareix en l'ordre OVS, de construir-se amb datiu. Si l'ordre oracional SVO o SClíticV va amb acusatiu en un 26% i un 18% dels casos, respectivament, i va amb datiu en un 9,5% i un 9,5% dels casos, també respectivament, vol dir que l'ús d'aquest ordre oracional és majoritàriament amb acusatiu. Si l'ordre oracional OVS va amb datiu en un 80% dels casos i amb acusatiu en un 48%, vol dir que l'ús d'aquest ordre oracional és majoritàriament amb datiu. A més, com hem vist anteriorment, el DEIEC aporta informació sobre l'ordre oracional: «[El subjecte sol anar posposat al verb i el complement indirecte, anteposat; quan se segueix

aquest ordre, el complement indirecte apareix sempre expressat mitjançant el pronom de datiu, encara que sigui duplicant el complement que representa.]» Per tant, confirmem el que exposa Royo (2021): l'ordre oracional SVO facilita que trobem un experimentador acusatiu i l'ordre OVS, un experimentador datiu.

Cal destacar que, tot i que l'actualització de la normativa va canviar el 2016, vint anys abans l'ús del datiu ja era predominant i probablement els parlants que utilitzaven l'acusatiu era perquè tenien en compte la normativa, que només acceptava l'ús de l'acusatiu, o perquè els correctors complien el que la norma dictava. Es podria plantejar la hipòtesi, que caldria comprovar, que el fet que els correctors no evitessin l'ús majoritari del datiu abans del 2016 seria indicatiu de l'ús forçat del règim acusatiu i que on podrien introduir amb més facilitat l'acusatiu seria en les oracions d'ordre SVO, la qual cosa explicaria la presència d'acusatius abans de 2016.

Finalment, el segon objectiu específic era veure si el tipus de text, literari o no literari, influïa en els resultats. Amb les dades dels gràfics 4 i 5, a part de veure que amb el verb *estranyar* hi ha molts més textos literaris recollits que de no literaris,¹⁴ tant a un tipus com a l'altre l'ús del datiu predomina àmpliament respecte de l'acusatiu. Als textos literaris tenim un 26% d'acusatius i un 74% de datius i als textos no literaris tenim un 25% d'acusatius i un 75% de datius. El fet que la normativa d'abans del 2016 no contemplés l'ús datiu del verb *estranyar* i que les dades ens mostrin un ús totalment normalitzat del datiu, tant en textos literaris com en no literaris, mostra que els parlants ho tenien molt interioritzat encara que no fos un ús normatiu.

¹⁴ El CTILC mostra amb dades numèriques que recull aproximadament el mateix nombre de textos literaris que de no literaris. Per tant, no hi ha una diferència notòria que pugui desequilibrar les conclusions. De textos literaris en recull gaire bé 49 milions i de no literaris, 65 milions.

5. CONCLUSIONS

A partir d'aquest treball podem extreure diverses conclusions, determinar quines han estat les dificultats que han sorgit i quines podrien ser les futures línies d'investigació. Com hem vist, aquest treball s'ha basat en un tipus de verbs molt específic com són els verbs psicològics del tipus II de Belletti i Rizzi (1987), que presenten una dificultat afegida pel que fa al seu règim. Per això, el projecte s'ha centrat en el transvasament dels verbs psicològics de tipus II cap al tipus III, i més concretament s'ha analitzat el cas del verb *estranyar*.

Es van poder plantejar unes hipòtesis inicials i diversos objectius, un de més general i uns altres de més específics, gràcies a les fonts consultades de diversos lingüistes (Cabrè i Mateu 1998, Rosselló 2008, Ginebra 2015 i Royo 2017*b*, 2020, 2021, 2022), als documents normatius de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC, DIEC2 i DEIEC) i de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (DNL), i a les entrades del verb *estranyar* en diferents diccionaris no normatius (GDLC, DCVB, GD62 i DUVC). Arribats en aquest punt, podem dir que es compleixen les hipòtesis formulades i s'aconsegueixen els objectius del treball. D'una banda, abans del 2016 l'ús real del verb era tant en acusatiu com en datiu, però amb un ús clarament predominant del datiu tot i no ser normatiu. De l'altra, l'ordre oracional influeix en el règim del verb: l'SVO el trobem majorment amb acusatiu i l'OVS amb datiu. També s'ha pogut comprovar que el tipus de text, literari o no literari, no influeix en el règim verbal, ja que tots dos tipus de textos presenten un ús majoritari del datiu. Els objectius s'han pogut assolir gràcies a la gran funcionalitat del programa Microsoft Excel, que ha permès fer infinitud de combinacions per a obtenir taules i gràfics i recollir tota la informació que volia.

Quant a les dificultats que ha presentat aquest treball, potser el recull inicial és la part més elaborada i a la qual s'ha de dedicar moltes hores per a destriar allò que pot servir d'allò que no. Volíem recollir unes dades clares, que no poguessin ser ambigües; per això a l'apartat de metodologia (§2.3) queda explicat quin criteri seguim per a la tria de les ocurrences del corpus (CTILC). Aquesta dificultat s'explica perquè els meus

coneixements sobre els verbs psicològics eren molt reduïts; mai havia aprofundit tant en el tema. El segon problema, que va relacionat amb les futures línies d'investigació, ha estat que no hem pogut estudiar si aquest fenomen de transvasament el podem trobar a tots els dialectes catalans per igual o si hi ha algun dialecte més conservador que no ha evolucionat de la mateixa manera. Això, com hem explicat, no ha estat possible perquè el Corpus textual informatitzat de la llengua catalana ha recollit la gran majoria de textos de publicacions del català central i no dona gaire quantitat de textos de la resta de dialectes; per tant, no seria un resultat objectiu.

Seguint amb les futures línies d'investigació, es podria fer un estudi similar amb el verb *doldre*, per comprovar el que diu Royo (2017b: 287-300), que defensa que el verb *estranyar* i el verb *doldre* en l'accepció 'ser dolorós' es comporten de manera similar i regeixen datiu. Seria bo poder comparar els mateixos paràmetres i veure com es comporten. A més, no s'ha analitzat l'ús pronominal d'aquest verb i podria ser interessant estudiar-lo, perquè el recullen tots els diccionaris. Per tant, queda moltíssima feina per fer sobre els verbs psicològics i aquest modest treball només pretén fer una petita aportació a aquest tema.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Belletti, Ariadna; Rizzi, Luigi (1987). «Los verbos psicológicos y la teoría temática». Dins Demonte, Violeta; Fernandez Lagunilla, Marina (coord.), *Sintaxis de las lenguas románicas*. Madrid: Ediciones El Arquero, p. 60-122.

Bouchard, Denis (1995). *The Semantics of Syntax. A Minimalist Approach to Grammar*. Chicago; Londres: University of Chicago Press.

Cabré, Teresa; Mateu, Jaume (1998). «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català». *Quaderns. Revista de traducció* 2, p. 65-81.

CTILC = Institut d'Estudis Catalans (s. d.). *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana*. Consulta en línia <<https://ctilc2.iec.cat/scripts/>>.

DCVB = Alcover, Antoni M.; Moll, Francesc de Borja (1862-1932). *Diccionari català-valencià-balear*. Palma: Editorial Moll, 10 vol. (projecte d'informatització, Institut d'Estudis Catalans, 2002). Consulta en línia <<https://dcvb.iec.cat>>.

DEIEC = Institut d'Estudis Catalans (2023). *Diccionari essencial de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Consulta en línia <<https://deiec.iec.cat>>.

DIEC2 = Institut d'Estudis Catalans (2007). *Diccionari de la llengua catalana*, 2a ed. [1995]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Enciclopèdia Catalana; Edicions 62. Consulta en línia <<https://dlc.iec.cat>>.

DNV = Acadèmia Valenciana de la Llengua (2014). *Diccionari normatiu valencià*. València: Acadèmia Valenciana de la Llengua. Consulta en línia <<https://www.avl.gva.es/lexicval/>>.

DUVC = Ginebra, Jordi; Montserrat, Anna (2019). *Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions*, 2a ed. [1999: 1a ed. publicada per Edicions 62]. Barcelona: Educaula.

- GDLC = Enciclopèdia Catalana (1998). *Gran diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Consulta en línia <<https://www.diccionari.cat>>.
- GD62 = López del Castillo, Luís (cur.) (2000). *Gran diccionari 62 de la llengua catalana*. Barcelona: Edicions 62.
- Gelderen, Elly van (2014). «Changes in Psych-verbs: A reanalysis of little v». *Catalan Journal of Linguistics* 13, p. 99-122.
- GIEC = Institut d'Estudis Catalans (2016). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Ginebra, Jordi (2015). «Neologia i gramàtica: entre el neologisme lèxic i el neologisme sintàctic». *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 62 p. 137-157 doi.org/10.7203/caplletra.59.6905
- Hale, Kenneth; Keyser, Samuel J. (2002). *Prolegomenon to a Theory of Argument Structure*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Mestres, Josep M.; Costa, Joan; Oliva, Mireia; Fité, Ricard (2019). *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos*. 5a ed. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Recuperat de <<https://estil.iec.cat>>.
- Pesetsky, David (1995). *Zero Syntax. Experiencers and Cascades*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Rosselló, Joana (2008). «El SV, I: Verbs i arguments verbals». Dins Solà, Joan; Lloret, Maria-Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.), *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed. [2002]. Barcelona: Empúries, 3 vol., p. 1853-1949.
- Royo, Carles (2017a). «Verbs psicològics catalans: el cas de *agradar* i *interessar*». *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* 62, p. 65-88. doi.org/10.7203/Caplletra.62.9569

Royo, Carles (2017b). *Alternança acusatiu/datiu i flexibilitat semàntica i sintàctica dels verbs psicològics catalans*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. URL: <<https://www.tdx.cat/handle/10803/523541>>.

Royo, Carles (2020). «The accusative/dative alternation in Catalan verbs with experiencer object». Dins Pineda, Anna; Mateu, Jaume (ed.), *Dative constructions in Romance and beyond* (Open Generative Syntax 7). Berlín: Language Science Press, p. 371-393. doi.org/10.5281/zenodo.3776563

Royo, Carles (2021). «Experimentador acusatiu i experimentador datiu: un contrast entre oracions alternants». *Estudis Romànics* 43, p. 35-58. doi.org/10.2436/20.2500.01.309

Royo, Carles (2022). «Tipos de verbos y alternancias argumentales». *Revista de Gramática Orientada a las Competencias (ReGrOC)* V, p. 124-144. doi.org/10.5565/rev/regroc.83

7. ANNEX

FORMA	RÈGIM	ANY	VARIETAT	TIPUS	ORDRE ORACIONAL	ENTRADA	NO S'HA UTILITZAT PER A L'ORDRE ORACIONAL
estranyarla	acusatiu	3	central	LIT	SVO	La voluntaria abstenció de moltes manifestacions del seu amor, que be s' haurien pogut permetre, essent permeses y protegidas per sos pares, encenia mes la brasa de sa passió, y patian de debó quan á voltas al devant de la Julita pera no sorpéndrela ó estranyarla s' estavan de parlar ó reunirse, com instinctivament se n' hi anavan.	
l'estranyá	acusatiu	3	central	LIT	OVS	Molt l'estranyá , com á tots, lo veurer allí á Tuyetas	
la estranyava	acusatiu	3	central	LIT	SClíticV	Com mes anava mes ample's feya la cova y millo's respirava, cosa que á ella la estranyava molt.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional

li estranyà	datiu	4	valencià	NLIT	OVS	Per aixó no li estranyá 'l que un día li digueren aquells rics: "Senyor Retor, matinege demá y diga la missa de caçadors, pera anarmon d' asambra allí de llá Ifach, de bòn matí.	
l'extranyaren	acusatiu	4	central	LIT	OVS	A l'obrir los ulls, duas cosas l'extranyaren : la fosca que'l voltava y un dolor viu y constant que sentia en las palas de las espatllas y en la cama dreta.	
li extranyà	datiu	4	central	LIT	OVS	A la Juanita, la pentinadora, li extranyà que aquelles dònnes, que solien fer-se pentinar a la tarda, hi anessin tant dematí.	
extranyá	acusatiu	4	baleàric	LIT	SCLíticV	Allò l'extranyá .	
estranyar	acusatiu	4	septentrional	LIT	SCLíticV	Veritat es que al tocar la porta la va trovar mes calenta que no creya, mes ja era fet a la ruentor del ferro y allo'l va pas estranyar massa.	
li estranya	datiu	4	central	LIT	SCLíticV	I aixó li estranya ?	

estranyava	datiu	4	valencià	NLIT	SVO	Ni plomava ni fea per menejarse del mullidet niu, còsa qu' estranyava en gran manera al paret y á la mareta.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranyava	datiu	4	central	NLIT	OVS	Y nostre Donoso Cortés, citant aixó, deya que á n' ell res li estranyava , sino la estranyesa de Prudhon.	
estranyava	datiu	5	baleàric	LIT	SVO	Aquesta paradoxa no estranyava molt a la societat mallorquina, perquè en realitat hi ha a Mallorca més sang jueva de la que es podria creure pels deu o dotze llinatges que aquí es tenen per tals	
li estranyà	datiu	5	central	LIT	OVS	A Guillem li estranyà la generositat excessiva de Conxa.	
li estranya	datiu	5	central	LIT	OVS	Li estranya que el maniquí amb cotilla que ha entrevist a l'aparador, s'ostenti tan tapat dins unes robes balderes.	

li estranyi	datiu	5	central	LIT	SClíticV	—No li estranyi : la tia Paulina llegeix molt.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranyava	datiu	5	nord-occidental	LIT	OVS	I si en Manel s'afanyava a dir que la seva voluntat era ben clara, ella ho deixava per un altre dia, que abans havia de parlar-ne amb sa mare. A ell ja li estranyava , però no podia atalaiar-ne els motius.	
estranyar-li	datiu	5	valencià	LIT	SVO	Però, i el timbre? On era el timbre? Aquesta manca de trucador no deixà d' estranyar-li .	
li estranyava	datiu	5	central	LIT	OVS	Fe, que no li treia els ulls de sobre perquè li estranyava de trobar-lo tan pessimista, li preguntà [...]	
li estranyi	datiu	5	central	LIT	OVS	No li estranyi la pregunta; però, [...]	
li estranyava	datiu	5	central	LIT	OVS	—/Certo, signorina, certissimo!\ —li respongué el sobrecàrrec, tot fent-li una reverència i afegint que li estranyava que,	

						essent espanyola, no hagués donat l'almoina al capellà.	
li estranya	datiu	5	central	LIT	SClíticV	—Sí!... Li estranya ? És amic del que hi ha aquí a la dispesa, i m'hi he fet presentar...	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranya	datiu	5	central	LIT	OVS	A En Tom, també li estranya aquest cabdell de fil tan gros.	
li estranyarà	datiu	5	central	LIT	OVS	Si coses més prodigioses succeeixen a la Masia, ja no li estranyarà de trobar-se amb un carbassó que parli com una persona.	
li estranyava	datiu	5	central	LIT	OVS	El pobre xicot estava absolutament convençut de que allò era una gran tempesta, un temporal desfet, i li estranyava no veure la gent que corrés desesperada, que no es sentissin crits d'auxili per tot arreu	
extranyava	datiu	5	baleàric	LIT	SVO	Aquesta paradoxa no extranyava molt a la societat mallorquina perquè en realitat hi ha a	

						Mallorca més sang juive de la que es podria creure pels deu o dotze llinatges	
estranyar	acusatiu	5	central	NLIT	SVO	Com que això podria estranyar algun lector, ho palesarem amb un exemple.	
l'estranyi	acusatiu	5	central	LIT	SVO	El primer que vegi o senti alguna cosa, o pensi alguna cosa que l'estranyi , que ho digui.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estraña	datiu	5	valencià	LIT	SClíticV	<p>Pep· Alló de la familia. En eixe sueldo ya se podem permitir el lujo de tindre un fill. Y li posaré Pepín!</p> <p>Rem· Pepín?</p> <p>Ter· [(Ap)] Com al de la Flequillo!</p> <p>Pep· Que li estraña? Qué més natural que dientme yo Pepico li pose Pepín al chic?</p>	
extranyant-li	datiu	5	valencià	LIT	OVS	No extranyant-li gran cosa el succés per estar acostumat ja.	

la extranya	acusatiu	5	valencià	LIT	SClíticV	Afegí que ja no podia donar compte de més que un bes de la "Purissimeta" en ses galtes, fort, molt fort, i atre i atres més, cosa que la extranya algo.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
les estranya	acusatiu	6	valencià	NLIT	OVS	Res no dividix a les llengües i les estranya com l'ortografia; procurem una ortografia comuna i les llengües s'agermanaràn.	
li estranyin	datiu	6	central	NLIT	SVO	Els fets esmentats, registrats per l'agent, serviran així mateix per a l'empresa, ja que amb ells podrà seguir, no solament el ritme del treball del venedor sense que li estranyin , o millor dit explicant-se, les evolucions fora de ritme	
l'estranyés	acusatiu	6	central	LIT	SClíticV	—Quin refugi? —digué Franklin, com si aquella pregunta tan natural l'estranyés una cosa de no dir—.	
estranya	datiu	6	central	LIT	SVO	Aquella desaparició no estranya gens als seus nebots.	

estranyar-lo	acusatiu	6	central	LIT	OVS	De moment, sembla que ja va estranyar-lo que, per a donar-li aquell avís, hi anessin tants, i precisament els que formaven part del comitè de la fàbrica;
estranyar-li	datiu	6	central	LIT	OVS	A la mare ja va estranyar-li una mica aquella explicació
estranyar-lo	acusatiu	6	central	LIT	VClícticS	L'endemà de retorn, va estranyar-lo el poc pes de l'olla.
li estranya	datiu	6	central	NLIT	OVS	Així diu que li estranya molt que en Josep Pijoan senti una tal indiferència envers les normes de l'Institut, essent així que és membre de l'Institut i que per tant "degué participar en la discussió i aprovació d'aquelles normes".
estranyà	acusatiu	6	central	NLIT	VOS	Amb aquesta decisió incorregué, no solament en l'acusació dels seus enemics, sinó també estranyà la multitud que, essent qüestor, deixés l'exèrcit abans que el cònsol.

li estranyarà	datiu	6	central	LIT	OVS	Vostè ja el coneix: no li estranyarà que tingués certs èxits femenins, dels quals, cal dir-ho, ell era el primer sorprès.	
li estranyi	datiu	6	central	LIT	OVS	Antò· No li estranyi la pregunta, però no he sentit a dir.	
li estranya	datiu	6	baleàric	LIT	SClíticV	¿Que li estranya ? Ja fa dos anys.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li havia estranyat	datiu	7	nord-occidental	LIT	SClíticV	Se'l mirava estranyada i no sabia què li havia estranyat més: si el fet que li digués que anés amb ell o el fet que l'hagués cridada pel seu nom, que ja tenia oblidat.	
li estranyà	datiu	7	nord-occidental	LIT	SClíticV	El fet li estranyà i el preocupà en gran manera, car no tenia notícia de cap canvi d'arrendadors.	

li estranyi	datiu	7	central	LIT	SClíticV	—No li estranyi , va dir una de les veïnes, molt alta i fent moure les mans amb uns dits llargs i prims, és una corona sense flors, tal com havia estat sempre el seu desig.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li ha d'estranyar	datiu	7	central	LIT	SClíticV	—Vostè, Frigola —li digué un dia un capellà—, és un home molt collfred... —No li ha pas d'estranyar —li respongué—. Deu ésser perquè jo he llegit més la Bíblia que vostè...	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranya	datiu	7	central	LIT	SClíticV	¿És que li estranya això dels punyals?	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranya	datiu	7	central	LIT	OVS	Li estranya molt el que jo li dic de l'escena de casori:	
estranyar	datiu	7	central	LIT	SVO	(Al lector d'avui, aquestes coses no li han d' estranyar gens, perquè Barcelona, abans de la crema de convents del 1835, fou una ciutat literalment plena d'esglésies i de convents, fins a un grau que, quan es llegeixen els	

						documents del temps, avui sembla inimaginable.	
estranyà	datiu	7	central	NLIT	SVO	La victòria dels anglesos, diu el gran pensador Chesterton, fou un triomf que estranyà al mateix triomfador perquè eren, amb relació als espanyols, tan rudimentaris i petits com els boers del segle XIX.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li havia estranyat	datiu	7	central	NLIT	OVS	li havia estranyat l'actitud de Cambó.	
va estranyar-li	datiu	7	nord-occidental	LIT	VClíticS(tematitzat)	Va reconèixer la veuassa de la Tana, i va estranyar-li , això, perquè la Tana no pujava mai al barri, es quedava sempre al magatzem.	
li estranyarà	datiu	7	nord-occidental	LIT	OVS	Li estranyarà aquesta teva decisió.	
li estranyà	datiu	7	valencià	LIT	OVS	Li estranyà veure la tornera a la porta, tota impacient, com qui espera desesperant:	

li estranyaria	datiu	8	central	LIT	OVS	Parlant de l'ofensiva d'Euskadi, m'ha dit que no li estranyaria que Bilbao caigués demà.	
li ha estranyat	datiu	8	central	LIT	SClíticV	Sembla que la Marina Riera, la germana del notari, ha vist el teu marit algunes vegades tot sol al concert, i li ha estranyat ; m'ha preguntat on et deixava.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranyava	datiu	8	nord-occidental	LIT	OVS	Li estranyava molt el teu nerviosisme	
li estranya	datiu	8	central	NLIT	OVS	A molta gent, li estranya que em tanqués a les fosques, però s'entén molt bé: el nen que comença a estudiar el piano s'acostuma a estar davant d'una paret.	
estranyar-li	datiu	8	nord-occidental	LIT	SClíticV	Ara, com que va dir que havia de tornar a l'estació, em semblà més intel·ligent simular que no havia notat res de suspecte i em vaig avenir, fins i tot amb mostres d'agraïment, que la dona em mostrés l'habitació que em destinava i on no va estranyar-li .	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional

li hauria estranyat	datiu	8	nord-occidental	LIT	OVS	Quan li ho desmenteixo, fa un gest tot just moderadament contrariat, ja que, com em diu, li hauria estranyat que acabessin tan de pressa.	
estranyà	acusatiu	8	valencià	LIT	SVO	Ella ho va dir en un to que estranyà l'Albert.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li va estranyar	datiu	8	central	LIT	SClíticV	La resposta del seu pare li va estranyar .	
estranyà	datiu	8	central	NLIT	SVO	Però els permisos no arribaren durant bastant de temps, fet que estranyà a l'Obra, car el bisbe estava d'acord amb el projecte.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li extranyà	datiu	8	valencià	LIT	OVS	Li extranyà vore que l'esmorzar era cansalada, tomaques, cebes i un porró de vi.	
li va estranyar	datiu	8	nord-occidental	LIT	SClíticV	Al carrer de les Pedres, el sorprenqué el toc de les campanes però no marcaven les del rellotge parat per sempre: tocaven a mort. Li va estranyar , no tenia notícia de cap traspàs.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional

el va estranyar	acusatiu	8	central	LIT	SVO	Una de les coses que va aprendre la rata de l'Andreu aquella tarda, després que l'escarceller, amb un gest que el va estranyar molt.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li va estranyar	datiu	8	central	LIT	OVS	Tot i els seus temors, li va estranyar la negativa seca del criat.	
havia estranyat	acusatiu	8	central	LIT	SVO	Una altra cosa que havia estranyat molt la gent era que havia convertit l'era de cal Peric en un jardí ple de flors diverses	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranyaria	datiu	8	nord-occidental	LIT	OVS	Alça els ulls a la cara de l'altre i semblen brillar-li quan diu que no li estranyaria que ja no baixessin del poble.	
li estranyarà	datiu	8	central	NLIT	OVS	Li estranyarà el meu elogi a dos jardins que no són, a primer cop d'ull, excessivament viscosos.	
estranya	datiu	8	central	NLIT	SVO	Segurament alguna part de veritat hi deu haver, però observeu també que el que estranya a aquells qui no són catalans és	

						que ens entestem a mantenir-nos catalans i a fer despeses i privar-nos de guanys per defensar la nostra catalanitat.	
estranyava	datiu	9	central	LIT	SVO	Ara bé, allò que més estranyava a Marie era que en tots aquells anys de viure a Londres no hi hagués fet cap amiga.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
estranya	acusatiu	9	baleàric	NLIT	SVO	Que el córrec dels Aigualots o els Estanyots, del Rosselló (Portet 1981, 158 i 160), tinguin un sufix diminutiu no estranya l'investigador.	
el va estranyar	datiu	9	central	LIT	SClíticV	Això el va estranyar .	
l'havia estranyat	acusatiu	9	central	LIT	OVS	L'havia estranyat que l'ordre de Tres fos seguir U i esperar; hauria pogut carregar-se'l als lavabos de l'aeroport, quan el cor havia començat a bategar-li amb sensatesa.	
li estranyava	datiu	9	central	LIT	OVS	Li estranyava molt que U, que no havia d'instal·lar-se en aquell hotel, tanmateix hi sopés.	

li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	Li va estranyar que la telefonista tapés el micro i digués alguna cosa intel·ligible a algú.	
estranya	acusatiu	9	central	LIT	SVO	Als locals més famosos, com ara als Vel'ki Frantiskani, o als bars normals, la demanda sembla que estranya el cambrer.	
l'estranyava	acusatiu	9	valencià	LIT	SClíticV	Ni tan sols havia rebut una carta i això l'estranyava .	
l'estranyava	acusatiu	9	valencià	LIT	OVS	De vegades, a Dalmau l'estranyava la ironia del belga.	
el va estranyar	acusatiu	9	valencià	LIT	OVS	El va estranyar no haver-la vist passar.	
li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	Li va estranyar no veure ni sentir res.	
li estranyaria	datiu	9	central	LIT	OVS	A Jean Marc Lévy-Leblond no li estranyaria que, d'aquí a uns anys, es produís una reacció violenta per part de la gent en contra de la ciència i la tècnica.	

li estranya	datiu	9	central	LIT	OVS	A Bernat li estranya aquesta reticència.	
va estranyar	datiu	9	central	NLIT	SVO	Un fet que va estranyar a la mateixa àvia, ja que era la primera vegada que Fernando Navarro deixava el nen a dormir.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	A ell li va estranyar que no hagués reaccionat perquè el Pom de Flors era molt sensible a l'afalac.	
li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	Primer li va estranyar que no busqués un altre refugi i que persistís en la intenció de quedar xop.	
li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	Feia tants anys que no havia entrat en una església que li va estranyar veure's buscant la pica de l'aigua beneita.	
li estranyava	datiu	9	valencià	LIT	OVS	Tant li estranyava tot plegat que Abdó començà a sospitar de ferm que era amb Lluc que el confonia.	

li estranyaria	datiu	9	baleàric	NLIT	OVS	N'opina que és anterior a la fundació de la Impremta Guasp, i no li estranyaria que procedís de Barcelona.	
li estranyava	datiu	9	central	NLIT	SClíticV	He estat cridat novament pel Coronel Tuillon amb el pretext de passar una estona de conversa dient-me que li estranyava i no podia permetre que fes tants dies que no l'haguessin anat a veure (feia vuit dies escassos).	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	Li va estranyar que aquell xicot hagués entrat al seu despatx sense picar.	
li hagués estranyat	datiu	9	central	LIT	OVS	El tocadiscs girava en silenci, acompanyant la perplexitat de l'Adrià tot i que estava una mica estranyat que no li hagués estranyat gaire aquella confirmació del pare sobre el seu perfil moral.	

li va estranyar	datiu	9	central	LIT	OVS	I en acabat va fer petar la llengua, va dir serveix-te'n i va començar a dir al Fèlix Ardèvol li va estranyar l'aspecte del seu client.	
li ha d'estranyar	datiu	9	central	LIT	SClíticV	¿a qui li ha d'estranyar que el suro surti ara mateix de terra per arribar-me als genolls i que remunti, després, fins als meus llavis, si les onades, en l'exercici de terres que el mar executa, juguen constantment a néixer i a morir, i el nombre de valls i de muntanyes augmenta i disminueix capritxosament?	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
li estranyava	datiu	9	nord-occidental	LIT	OVS	Ja li estranyava que li hagués ofert la fruita de manera tan generosa.	
el devia estranyar	acusatiu	9	baleàric	LIT	SClíticV	En Sebastià no feia preguntes, per més que suposo que el devia estranyar , per ventura el preocupava, la meva aplicació obstinada a capturar en el paper instants d'aquells vegetals de què ell mateix, sovint amb la col·laboració de l'escolà Joaquim, em proveïa.	
li estranyava	datiu	9	central	NLIT	OVS	La teoria dels canals com a obra d'éssers intel·ligents va tenir molta influència a la	

						literatura de ciència-ficció i al públic ja no li estranyava que a Mart hi hagués vida.	
l'estranyava	acusatiu	10	nord-occidental	LIT	OVS	L'estranyava que la filla plorés així, i era evident que li havien donat un cop o...	
li estranyava	datiu	10	nord-occidental	LIT	SClíticV	Per què no li estranya ?	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
l'estranyaria	acusatiu	10	central	NLIT	OVS	A Salvador Porras, pare i entrenador d'Aleix Porras, campió d'Espanya sub-20, no l'estranyaria que Samba es convertís aviat en el nou plusmarquista mundial: "És un dels pocs que tenen possibilitats.	
li ha estranyat	datiu	10	central	LIT	OVS	D'entrada, li ha estranyat que en Garota no estigués treballant, acompanyant algun autor de l'editorial.	
li ha estranyat	datiu	10	central	LIT	OVS	Li ha estranyat trobar-lo ajagut de cap per avall en una posició molt forçada.	

li estranya	datiu	10	central	LIT	OVS	Li estranya que son germà, que es passa tot el sant dia enganxat al Twitter, no li hagi respost amb alguna d'aquelles odioses emoticones que fa anar a tort i a dret.
li estranya	datiu	10	nord-occidental	LIT	OVS	És clar, és l'hora de dinar, se'ls fa tard, però a l'Esteve li estranya tanta urgència.
li estranyarà	datiu	10	central	LIT	OVS	En traurà un bon bossot, d'això, i li estranyarà que no s'hi llanci més gent.
li va estranyar	datiu	10	valencià	LIT	OVS	Amb tot, no era el primer cas, per això li va estranyar que Eduard els l'enviara, no el tenia per un d'aquells que t'omplin la bústia de missatges quin més absurd que l'altre.
li estranyava	datiu	10	valencià	LIT	OVS	Li estranyava que Carol no donara senyals de vida, tan tard.
li estranyava	datiu	10	central	NLIT	SClíticV	«Mi marido me pega lo normal; hoy se ha pasado», és a dir, que la situació era normal i la normalitat no li estranyava .

l'estranyava	acusatiu	10	baleàric	LIT	OVS	Per això l'estranyava aquella submissió.	
li estranyava	datiu	10	baleàric	LIT	OVS	Li estranyava la decisió de la jove, que era bella, filla d'un gran visir.	
li pot estranyar	datiu	10	central	NLIT	OVS	Ja gairebé ningú nega el canvi climàtic però, a la vista d'aquestes xifres, a qui li pot estranyar que estigui passant?	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
l'estranyava	acusatiu	10	nord-occidental	LIT	OVS	El que l'estranyava més era que ni tan sols el fill, que era bon noi i estimava de cor la seva mare, havia estat prou pe?' fer-li tancar la ferida dels fets del passat.	
li estranyava	datiu	10	central	LIT	OVS	Ja li estranyava que no hi fossin.	
li ha estranyat	datiu	10	central	LIT	SCLíticV	A l'Anna li ha sortit sang del mugró del pit dret. Li ha estranyat i ha demanat hora per visitar-se demà al matí.	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional

el va estranyar	acusatiu	10	valencià	LIT	OVS	Del creuer, a Paul no li van dir res; però el comissari Tordera feu dues visites al garito i el va estranyar no trobar-los.	
li estranyà	datiu	10	valencià	LIT	OVS	A l'esclau li estranyà que no sabera que ja estava casat.	
el va estranyar	acusatiu	10	valencià	LIT	OVS	El va estranyar que, mentre els santmateuans gaudien del correbous, algú vagara sol per aquell paratge.	
li va estranyar	datiu	10	valencià	LIT	OVS	Li va estranyar molt aquesta reacció, no s'havien barallat mai.	
li estranya	datiu	10	central	LIT	OVS	No li estranya que el seu xicot l'hagi engegada.	
li estranyà	datiu	10	central	LIT	OVS	Admet que al principi li estranyà que aquell campió abandonés les competicions d'una nit per l'altra, però ben aviat el va substituir per altres rivals d'entitat: el Xangai, el Berlín, el Pequín.	

li va estranyar	datiu	10	central	LIT	OVS	I el coreà, mig rient, diu que sí, que li va cridar l'atenció una cosa que cridava el seu admirat rival, perquè li va estranyar que digués que tot estava bé amb aquells crits.	
li estranya	datiu	10	central	NLIT	OVS	Com tampoc li estranya que un mes i mig després, el 22 de juny de 1940, França signi l'armistici amb Alemanya amb la submissió del règim col·laboracionista de Vichy.	
van estranyar	acusatiu	10	septentrional	LIT	SVO	L'animació del carrer, l'abundància de les botigues van estranyar l'Armance, en particular els Magasins Girodolle, on cabien totes les novetats de París en armaris altíssims.	
va estranyar	acusatiu	10	nord-occidental	LIT	SVO	Quan van arribar a l'estació de Lleida, els va anar a recollir el tiet Paco Gelonch, i això ja va estranyar la mare, però ho va entendre tot quan el cotxe en lloc d'enfilar Príncep de Viana amunt va enfilar l'avinguda de Prat de la Riba (llavors del General Mola) que acabava a la plaça de Ricard Vinyes, on hi havia el pis de la padrina.	

li pot estranyar	datiu	10	central	LIT	SClíticV	¿A qui li pot estranyar que els joves busquin nous estils?	No s'ha utilitzat per a l'ordre oracional
estranya	acusatiu	10	valencià	NLIT	SVO	El fenomen no estranya l'entès en geologia ni el simpatitzant en la matèria: és el conglomerat en estat pur, modelat per la força de les aigües mil·lenàries.	